

AKADEMIE MÚZICKÝCH UMĚNÍ V PRAZE
HUDEBNÍ A TANEČNÍ FAKULTA

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Praha, 2016

Barbora Kaplanová

AKADEMIE MÚZICKÝCH UMĚNÍ V PRAZE

HUDEBNÍ A TANEČNÍ FAKULTA

Taneční umění

Pedagogika tance

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

ŠKOLA HAMBURSKÉHO BALETU JOHNA NEUMEIERA

Barbora Kaplanová

Vedoucí práce: MgA. Adéla Pollertová

Oponent práce: prof. Mgr. Helena Kazárová, Ph.D.

Datum obhajoby: červen, 2016

Přidělovaný akademický titul: BcA.

Praha, 2016

ACADEMY OF PERFORMING ARTS IN PRAGUE

MUSIC AND DANCE FACULTY

Dance art

Dance pedagogy

BACHELOR THESIS

SCHOOL OF THE HAMBURG BALLET JOHN NEUMEIER

Barbora Kaplanová

Head of the exam: MgA. Adéla Pollertová

Opponent of the exam: prof. Mgr. Helena Kazárová, Ph.D.

Date of rebbutal: June, 2016

Degree: BcA.

Prague, 2016

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma

ŠKOLA HAMBURSKÉHO BALETU JOHNA NEUMEIERA

vypracoval(a) samostatně pod odborným vedením vedoucího práce a s použitím uvedené literatury a pramenů.

Praha, dne

.....

podpis diplomanta

Upozornění

Využití a společenské uplatnění výsledků diplomové práce, nebo jakékoliv nakládání s nimi je možné pouze na základě licenční smlouvy tj. souhlasu autora a AMU v Praze.

Abstrakt

Bakalářská práce je zaměřena na *Školu Hamburského baletu Johna Neumeiera*, její současné pedagogy, koncepci a styl výuky, a na absolventy školy. Jedna z podkapitol se věnuje také budově *Ballettzentrum Hamburg – John Neumeier* (*Baletního centra Hamburk – John Neumeier*), ve které v současné době škola i soubory sídlí. Práce mapuje prestižní odbornou instituci při celosvětově proslulém souboru, která vychovává nové taneční umělce, kteří nacházejí uplatnění jak ve významných baletních souborech, tak na poli choreografickém.

Klíčové pojmy

John Neumeier, Škola Hamburského baletu Johna Neumeiera, Hamburk, baletní školy, Hamburský balet Johna Neumeiera, tanec, taneční pedagogové, taneční vzdělání, Ballettzentrum Hamburg, Státní opera Hamburk

Abstract

This bachelor thesis provides an overview of the *School of the Hamburg Ballet John Neumeier*, particularly in respect of the current teachers, the teaching methods and the graduates. One of the subchapters describes the *Ballettzentrum Hamburg – John Neumeier* building, the current location of the school and the companies. This thesis outlines the functions of the school as an institution that combines teaching with practical experience at the world-known ballet company of the *Hamburg Ballet John Neumeier*. Such unique educational approach enables students to develop into professional dancers and succeed in their careers, whether this is in ballet companies around the world or in the choreography field.

Key words

John Neumeier, School of the Hamburg Ballet John Neumeier, Hamburg, ballet school, Hamburg Ballet John Neumeier, dance, dance teachers, dance education, Ballettzentrum Hamburg, Hamburg State Opera

Poděkování

Ráda bych vyjádřila poděkování své vedoucí práce MgA. Adéle Pollertové za sdílení svých zkušeností a za rady, které mi pomohly při tvorbě práce, a také prof. Mgr. Heleně Kazárové, Ph. D., která mi s ochotou poskytla potřebné materiály.

Velké poděkování patří také mým rodičům, Evě a Jiřímu Kaplanovým, kteří mě nejen podporovali, ale také trpělivě a s ochotou překládali německé texty a literaturu potřebnou k mé bakalářské práci.

Neméně významné je i poděkování Jiřímu Jelínkovi, Viktoru Koukalovi a Christianu Schönovi za laskavé vyprávění svých vzpomínek, zážitků a zkušeností, kterými jsem mohla svou bakalářskou práci obohatit.

Obsah

1. Úvod	1
2. Škola očima Johna Neumeiera	3
3. Cesta k vybudování <i>Centra baletu</i>	4
3.1. Prostorové nároky Johna Neumeiera	6
3.2. Mecenáši a sponzoři	8
4. Škola <i>Hamburského baletu Johna Neumeiera</i> dnes	11
5. Rozdělení studentů do tříd	12
5.1. Počet žáků	14
6. Osnovy a předměty	17
6.1. Předměty odborné	17
6.2. Teoretické vzdělání	22
6.3. Internát	23
7. Osobnosti Školy <i>Hamburského baletu Johna Neumeiera</i>	25
7.1. John Neumeier (24. 2. 1942)	26
7.2. Marianne Kruuse (1942)	30
7.3. Gigi Hyatt	31
7.4. Irina Jacobson (31. 5. 1924)	32
7.5. Kevin Haigen	34
7.6. Anna Urban (Polikarpova) – 10. 6. 1970	35
8. Závěr	38
9. Bibliografie	39
10. Přílohy	43
10.1. <i>Škola Hamburského baletu Johna Neumeiera</i> pohledem Jiřího Jelínka	43
10.2. Jmenný seznam osob uvedených v práci	46
10.3. Fotografická příloha	53

1. Úvod

V současné době má téměř každý světový baletní soubor i svoji školu, ve které jsou žáci vychováváni v určitém stylu. Jedním z příkladů takového spojení je i soubor *Hamburského baletu Johna Neumeiera* a *Škola Hamburského baletu Johna Neumeiera*, která byla založena v roce 1978 americkým tanečníkem a choreografem Johnem Neumeierem. Tuto instituci jsem zvolila jako téma své bakalářské práce, jelikož jsem v roce 2012 do souboru *Hamburského baletu Johna Neumeiera* absolvovala konkurz a byla jsem okouzlena milým přístupem pedagogů a sympatickou atmosférou, která v Hamburku panovala. Na konkurzu byli samozřejmě i studenti školy a předem jsme věděli, že minimálně dvě dívky ze školy budou přijaty. Po těchto zkušenostech mě zajímalo, na jakém principu je škola organizována, jak zde probíhá výuka, do jaké míry jsou studenti propojeni se souborem, jaké po škole mají uplatnění a především, kolik absolventů po skončení školy nastoupí do souboru. Chtěla jsem do své práce zapojit i vlastní zkušenosti a porovnat studium v Hamburku se zdejšími studiem na *Taneční konzervatoři hlavního města Prahy*, což se mi ale bohužel nepodařilo, jelikož, i přes mé opakované snahy, mi z Hamburku sdělili, že tuto sezónu 2015/16 není návštěva školy možná, neboť je baletní soubor i škola vytižena velkým počtem představení a zájezdů. Snad budu mít v budoucnu víc štěstí a podaří se mi navštívit tuto instituci na podzim 2016.

Práce mapuje tuto odbornou vzdělávací instituci, jelikož si jistě zaslouží větší pozornost, i přesto, že o ní je velmi málo informací v českém jazyce. I vzhledem k tomu, že o škole není mnoho literatury, používala jsem zejména internet a stránky *Hamburského baletu Johna Neumeiera*, knihy, které byly vydány k výročí souboru, a také ročenky a programy k představením. Kontaktovala jsem několik osobností, které mají s *Hamburským baletem Johna Neumeiera* i se *Školou Hamburského baletu Johna Neumeiera* co do činění, a laskavě mi poskytly rozhovor.

Ve své práci se dotýkám mnoha jmen slavných tanečníků a osobností, které jsem si z velké úcty k nim dovolila nepřechylovat. Taktéž se v mé práci objevuje velké množství názvů divadel a škol, u kterých je mnohdy sporné, zda je psát v překladu či v původním názvu. Zvolila jsem variantu nejmenšího zla a názvy,

které mají oficiální, lety prověřený český název, píši v českém jazyce, ostatní jsem ponechala v jazyce původním.

2. Škola očima Johna Neumeiera

Zakladatel a ředitel školy, John Neumeier, říká: „V první řadě jsem choreograf. Mám choreografické vize, které posléze požaduji po tanečnících, skupině nebo souboru a vytvářím balety. Abych toto mohl uskutečňovat, potřebuji umělce s výbornou technikou, kteří by rozuměli a mluvili svými těly mým pohybovým slovníkem, k čemuž mi škola připadala ideální a potřebná. Založení školy se mi jevilo jako neustálý zdroj nových tanečních umělců.

Zpočátku jsem si představoval soubor s nezaměnitelnou uměleckou identitou. Ideou školy bylo vyučování klasickému tanci a jiným tanečním formám s praktickými zkušenostmi s prací s choreografy. Škola se stylem a beze stylu – se stylem, protože je to škola spojená se specifickým souborem a specifickým choreografem, a beze stylu, protože klasický trénink je silnou tradicí a je zahrnut v celosvětových učebních plánech, pomocí kterých pedagogové připravují budoucí mladé umělce pro svět současného tanečního umění.

Škola Hamburského baletu nabízí intenzivní klasické tréninky zahrnující pas de deux a variace, výuku moderního tance, choreografie (kompozice) a tance lidového cizího. Toto současné taneční vzdělání je zaměřené na vývoj studentů, kteří se připravují na práci v profesionálních souborech, ať už v Německu nebo v jiných zemích.

Budova Baletního centra Hamburk – John Neumeier poskytuje vynikající zázemí škole a zároveň úzké spojení školy a souboru poskytuje taneční vzdělání, které nepřetržitě obklopuje přítomnost, zkušenosti a inspirace úspěšného souboru. Tato symbióza tradice a tvorby, baletních hvězd a začátečníků, vytváří dojem toho, že se balet neustále vyvíjí, a tudíž je i stále velmi živým jazykem.“¹

¹ The Hamburg Ballet - John Neumeier: Ballet School. *The Hamburg Ballet - John Neumeier* [online]. Hamburg: Hamburgische Staatsoper, 2016 [cit. 2016-03-19]. Dostupné z: <http://hamburgballett.de/e/schule.htm>

3. Cesta k vybudování *Centra baletu*

V počátcích vzniku *Hamburského baletu Johna Neumeiera*, tedy mezi lety 1973–1983, ho provázal velký úspěch. V těchto deseti letech se ze souboru *Hamburské státní opery* stal *Hamburský balet*, který byl nejen známkou kultury, ale byl významný i po ekonomické stránce. Zisky dosažené baletními představeními byly značné.

Ze své školy, kterou John Neumeier (1942) v roce 1978 založil, byli do souboru přijati první absolventi, a to již v roce 1981. Z Hamburku se stávalo baletní město a četné zájezdy (turné) zavedly soubor do celého světa. Do doby, než v roce 1983 převzala Helga Schuchardt (1939) svůj úřad jako tisková mluvčí Kulturního úřadu, byl Neumeier do roku 1986 smluvně vázán ve *Státní opeře*. Tato smlouva, dohodnutá v roce 1979 a od srpna 1981 účinná, obsahovala mimo jiné dva rozhodující body:

- soubor *Hamburského baletu* kromě sedmdesáti představení ve *Státní opeře* garantoval dalších čtyřicet představení v *Operetním domě*
- baletní škola, dosud sídlící v provizorních prostorách, bude v roce 1983 přestěhována do nových, lépe vyhovujících prostor

Oba dva tyto smluvní body zcela nebyly hanzovním městem Hamburkem splněny. Po dvouleté renovaci a přestavbě byl v roce 1981 znovuotevřen *Operetní dům*, který po dobu tří let sloužil *Německému divadlu Hamburk* jako náhradní a přechodné působiště. *Hamburský balet* měl za sezónu přibližně čtyřicet představení, ke kterým využíval divadelní techniku. Poté, co se divadelní soubor odstěhoval do svého domovského působiště v ulici Kirchenallee, nebyl pro *Operetní dům* žádný provozovatel. *Škola Hamburského baletu Johna Neumeiera* byla dosud umístěna v provizorních prostorách dřívějšího *Bierpalastu (pivního paláce)* sídlícího v ulici Dammtorstrasse a k tomu užívala oba baletní sály *Státní opery*, což souboru příliš neprospívalo.²

Když Neumeier požadoval úplné splnění smlouvy, odpovědní úředníci kulturního odboru nereagovali a odkazovali ho na obchodního ředitele *Státní opery*.

² Aspekt, Das Ballettzentrum Hamburg John Neumeier - Eine Chronik. WILLASCHEK, Wolfgang a Christoph ALBRECHT. *Zwanzig Jahre John Neumeier und Das Hamburg-Ballett 1973 - 1993: Aspekte, Themen, Variationen; das zweite Jahrzehnt*. Hamburg: Hans Christians Verlag, 1993, s. 190. ISBN 3-7672-1175-0.

Město nakonec rozhodlo, že toužebně očekávaná stavba provozní budovy na rohu ulic Büschstrasse a Grosse Theaterstrasse bude uskutečněna v dalekém horizontu, až v příštím tisíciletí. V této budově byly plánovány taneční sály pro baletní školu. John Neumeier nechtěl čekat tak dlouho, ale zároveň se nechtěl zříci čtyřiceti představení, která pro soubor byla nadstandardní. Mnoho představení totiž soubor v raných osmdesátých letech mohl odehrát v *Operetním domě* v sériích. Neumeier proto požádal provozního ředitele Christophera Albrechta (1944), aby napsal dopis nové senátorce, zda by se nemohla angažovat v této věci pro dobro souboru a školy. Na rozdíl od předchozích praktik úředníků byla odpověď na tento dopis pohotová, přátelská a kladná a obsahovala také pozvání ke schůzce.

Senátorka, zabývající se kulturou, Helga Schuchardt, byla vnímavá a plná porozumění. Předložila návrh, zda nemohou být dosud zpracované koncepty *Operetního domu* uskutečněny. Město ale nemohlo v dohledné době provozovat žádné náhradní divadlo. Na druhou stranu se však vědělo o nevyužitém pozemku Kampnagel. John Neumeier se tohoto nápadu okamžitě chopil a zformuloval základní teze změněného konceptu:

- populární a nákladné balety budou navráceny zpět z *Operetního domu* do *Státní opery*, neboť zde soubor také může hrát série představení
- choreografie spíše experimentálního charakteru budou zkoušeny v prostoru *Kampnagelfabrik (Kampnagelské továrny)*

Helga Schuchardt byla z Neumeierovy připravenosti a pohotovosti nadšená. Ale vznikla otázka, co se bude dít se školou. Senátorka se domnívala, že zde došlo k selhání Neumeierova smluvního partnera a zjišťovala, zda se školou obchodní ředitel *Státní opery* počítá či nikoliv. Hledání odpovídajících prostor ale muselo být rychlé. Očekávala to jak od svých úředníků, tak i od ředitelství baletu. Doslechla se, že se myslelo i na internát, který měl být součástí školy, a tudíž se při následujících vyjednáváních, týkajících se příští smlouvy s Neumeierem (tedy od roku 1986), bude také řešit.³

³ Aspekt, Das Ballettzentrum Hamburg John Neumeier - Eine Chronik. WILLASCHEK, Wolfgang a Christoph ALBRECHT. *Zwanzig Jahre John Neumeier und Das Hamburg-Ballett 1973 - 1993: Aspekte, Themen, Variationen; das zweite Jahrzehnt*. Hamburg: Hans Christians Verlag, 1993, s. 190 - 191. ISBN 3-7672-1175-0.

3.1. Prostorové nároky Johna Neumeiera

John Neumeier vytvořil prostorové nároky a rovnou při této příležitosti sepsal, jak by si představoval novou smlouvu. Neměl ani jinou možnost, než že zůstane v Hamburku. Schuchardt díky němu měla jasné téma a plány a Neumeier měl příležitost uvažovat o velkém řešení. Velké řešení znamenalo šest výukových tříd (pro teoretické předměty), dvě třídy odborné a tři předškolní, zahrnuté v jedné budově, a k tomu internát pro téměř čtyřicet dětí a mladistvých.

Kromě školy měl ale problémy i soubor. Šatny ve *Státní opeře* byly ve velmi špatném stavu, ale nejvíce ze všeho scházel třetí baletní sál, který by měl být stejně tak velký jako jeviště *Státní opery*. *Hamburská státní opera* se od svého znovuotevření v roce 1956 rozšiřovala i do přilehlých budov, bohužel ale sál se 460 metry čtverečními a výškou stropu minimálně 5,50 metrů nebylo možné nikde vybudovat. Všichni proto snili o pozemku v ulicích Büschstrasse a Grosse Theaterstrasse, zde by totiž bylo možné takto velký baletní sál postavit. Ale i kdyby plán vyšel a budova by zde byla postavena, mělo jít jen o provizorium.

Jelikož nebylo možné nikde vybudovat třetí sál v blízkosti *Státní opery*, balet se musel odstěhovat a sdílet prostory společně se školou a internátem, vzniklo tedy takové *Ballettzentrum* (dále v práci jen *Baletní centrum*). Soubor měl do *Státní opery* docházet pouze na jevištní zkoušky a na představení, toho ale chtěl Neumeier docílit již na začátku. Podle této idey byl vytvořen nový plán, který přednesli odpovídajícím úředníkům a město ho schválilo, jelikož našli volnou odpovídající budovu jak rozlohou, tak polohou.

Christoph Albrecht byl dosazen do školské rady. Nakonec zvítězil jeho čtvrtý projekt, který odpovídal všem kritériím, se sídlem na Caspar-Voght Strasse v Hamburku, ve čtvrti Hammu. Albrecht k překvapení všech zjistil, že hlavní tělocvična této budovy odpovídá přesným rozměrům jeviště *Státní opery*. Budova z dvacátých let, navržená Fritzem Schumacherem, dříve sloužící jako střední škola pro dívky, bude tedy i nadále sloužit pedagogickým účelům.⁴

⁴ Aspekt, Das Ballettzentrum Hamburg John Neumeier - Eine Chronik. WILLASCHEK, Wolfgang a Christoph ALBRECHT. *Zwanzig Jahre John Neumeier und Das Hamburg-Ballett 1973 - 1993: Aspekte, Themen, Variationen; das zweite Jahrzehnt*. Hamburg: Hans Christians Verlag, 1993, s. 191 - 192. ISBN 3-7672-1175-0.

Plán ale ještě nebyl zcela schválen, pracovníci z odboru stavby totiž rekonstrukci budovy vyčíslili na osm až devět miliónů německých marek. Očekávalo se ale, že parlament i senát projekt schválí a Neumeier takto bude dlouhodobě spjat s městem Hamburk.

To, že mělo být založeno *Baletní centrum*, pro Neumeiera znamenalo mnoho, především, že našel umělecký domov pro sebe i svá díla. Proto velmi rád přijal smlouvu, která mu byla nabídnuta na deset let. Po dvaceti třech letech v Hamburku, v roce 1996, měla být tato smlouva završena. V prosinci 1984 byly uzavřeny smluvní podmínky mezi odborem kultury, vedením *Státní opery* a Johnem Neumeierem. V únoru 1985 byla smlouva panem Rolfem Liebermannem (1910–1999), znovuzvoleným Intendantem *Státní opery*, a Johnem Neumeierem, podepsána.

Naneštěstí ale 1. března a poté znovu i 2. května 1985 byla žádost o projekt senátem zamítnuta. Senát vyžadoval méně nákladné řešení a chtěl baletní soubor a školu rozdělit, jelikož by finančně ušetřili. Projekt tedy zatím neuspěl a byl odložen.

Neumeier se ocitl v těžké pozici, nevěděl, jak se má zachovat a zda ještě má v Hamburku zůstat. V jeho úspěch a v úspěch celého projektu nepřestávala věřit jen jedna osoba kromě Neumeiera, a tou byla senátorka Helga Schuchardt. Ještě naposledy tedy zažádali o schválení projektu u senátu a očekávali konečný a rozhodující verdikt. Neumeier nechtěl nic ze svých plánů sdělovat médiím, soustředil se pouze na projekt a jeho schválení, ale také na *XI. Hamburger Ballett-Tage (XI. Baletní dny)*, kterými měla být ukončena sezóna 1984/1985 *Hamburské státní opery*. Mottem tohoto roku byla *Literatura a tanec*, proto vrcholem programu byla premiéra Shakespearova baletu „*Jak se vám líbí*“.

Christoph Albrecht při neúspěchu projektu Neumeierovi zařídil práci pro *Vídeňskou státní operu*, kde by Neumeier měl soubor složený z nejlepších hamburských a vídeňských tanečníků. O těchto záměrech byl informován i druhý provozní ředitel *Hamburské státní opery* Rolf Mares (1930–2002), který nechtěl o Neumeiera, jeho balety a ekonomický přínos přijít. Průměrná návštěvnost baletních představení totiž byla přibližně o 3,5 procenta vyšší než u představení

operních. Výpadek téměř devadesáti jistě vyprodaných představení by mohl způsobit *Hamburské státní opeře* velké finanční problémy.⁵

Tento fakt Rolfa Marese i kulturní odbor ovlivnil. *Hamburger Ballett-Tage* (*Hamburské baletní dny*) byly zahájeny uvedením baletu *Othello v Kampnagelfabrik* (*Kampnagelské továrně*). Během představení se těžce zranili dva tanečníci, Max Midinet a Roy Wierzbicki. Neumeier byl poprvé za svého dosavadního působení nucen zrušit plánovanou premiéru komponovaného večera s názvem *Mozart a témata z Jak se vám líbí*, jelikož alternace Midineta a Wierzbickiho ještě nebyly dostatečně připraveny. Slavnostní večer se tedy konal později, než bylo plánováno, s Gabrielem Manferdinim v hlavní roli, a slavil obrovský úspěch.

Když v *Hamburské státní opeře* hostoval *Ballet National de Marseille Roland Petit*, konalo se také sezení senátu, kde měli nadobro rozhodnout o osudu baletního souboru i školy. Tentokrát ale senát projekt schválil! Ivan Liška (1950) předal Helze Schuchardt jménem celého souboru kytici a Christoph Albrecht ihned informoval ředitele *Vídeňské státní opery*. Ke slavnostnímu otevření *Baletního centra* ale došlo až o čtyři roky později, kvůli ekonomickým problémům. Senát plánoval finanční prostředky na výstavbu centra až na rok 1987. Škola, která sídlila v Caspar-Voght Strasse, byla v létě 1986, před koncem školního roku, uzavřena.

3.2. Mecenáši a sponzoři

Začátek stavby byl plánován na 2. ledna 1987. Začalo ale i shánění mecenášů, jelikož reálná částka přesahovala schválený rozpočet. „*Spolek přátel Baletní školy Hamburské opery*“, později se přejmenoval na „*Přátelé Baletního centra*“, dal k dispozici vlastní kapitál ve výši 100.000 německých marek a organizoval různé sbírky. Neumeier finanční problémy intenzivně řešil s hamburským mecenášem dr. Körberem (1909–1992), jehož kontaktů chtěl využít ve prospěch stavby a přišel s nápadem benefičního koncertu ve prospěch *Baletního centra*. Poprosil proto své přátele, aby společně s *Hamburským baletem* vystoupili za tímto

⁵ Aspekt, Das Ballettzentrum Hamburg John Neumeier - Eine Chronik. WILLASCHEK, Wolfgang a Christoph ALBRECHT. *Zwanzig Jahre John Neumeier und Das Hamburg-Ballett 1973 - 1993: Aspekte, Themen, Variationen; das zweite Jahrzehnt*. Hamburg: Hans Christians Verlag, 1993, s. 192 - 194. ISBN 3-7672-1175-0.

účelem. Termín představení byl stanoven na 9. května 1988. Mnoho umělců z řad opery, hudby, činohry i baletu potvrdilo svoji účast na tomto galavečeru. Předprodejem se vybralo 400.000 německých marek, ale stále to nebyla dostatečná částka k zahájení stavby.⁶

Před začátkem benefičního galapředstavení se v prostorách *Opery* sešel výkonný výbor *Nadace pro podporu Hamburské státní opery* a člen výboru, generální konzul Nadace, Hermann Schnabel (1921–2010), přítomným sdělil, že věnuje chybějící sumu pro stavbu *Baletního centra*, a to bez ohledu na příjem z benefičního galavečera. Kladl však dvě podmínky:

- centrum bude nést jméno Johna Neumeiera, nikoliv, jak se Neumeier domníval, „*Schumacher – Ballett – Bau*“ (*Schumacherova baletní stavba*)
- on sám zůstane v anonymitě (což doopravdy až do otevření v roce 1989 zůstal)

První (léto 1988) ani druhý (listopad 1988) termín otevření *Baletního centra* nebyl uskutečněn, jelikož šly práce pomaleji, než se předpokládalo.

V únoru 1988 Christoph Albrecht rozhodl, že budova k zahájení *XV. Ballett-Tage* (*XV. Baletních dní*) musí být v takovém stavu, aby v ní baletní soubor mohl zkoušet. U příležitosti 800. výročí založení přístavního města se měl konat *Mezinárodní baletní festival*, na jehož účast bylo pozváno pět velkých souborů, jenže tanečníci neměli kam chodit na zkoušky a konání festivalu bylo kvůli této skutečnosti v ohrožení. Nakonec soubor dvě horní podlaží s baletními sály přenechal škole a jako šatny byly používány místnosti budoucího internátu. Když viděl zrekonstruovaný dům Neumeier, byl nadšen a rozhodl se, že budovu převezme a „posvětit“ novým uvedením baletu *Hamlet*, který vytvořil již dříve pro *Královský dánský balet*. Baletní sály v centru dostaly podle velikosti, nálady a atmosféry jména slavných tanečníků a choreografů, kteří jsou v tanečním světě významní, jako Petipa, Tudor, Nižinský, Noverre, Fokine, Cranko, Balanchine, Wigman a Bournonville.

Večer 23. září 1989 bylo tedy *Ballettzentrum Hamburg – John Neumeier* (dále jen *Baletní centrum Hamburk – John Neumeier*) oficiálně posvěceno. Dříve než

⁶ Aspekt, Das Ballettzentrum Hamburg John Neumeier - Eine Chronik. WILLASCHEK, Wolfgang a Christoph ALBRECHT. *Zwanzig Jahre John Neumeier und Das Hamburg-Ballett 1973 - 1993: Aspekte, Themen, Variationen; das zweite Jahrzehnt*. Hamburg: Hans Christians Verlag, 1993, s. 194 - 195. ISBN 3-7672-1175-0.

přišli pozvaní hosté, Neumeier osobně provedl Elsu a Hermanna Schnablovy budovou. V Petipově sále se konalo malé vystoupení školy a souboru, a při té příležitosti bylo oznámeno i jméno dr. Körbera jako hlavního mecenáše. Tím vešel veřejnosti do paměti.⁷

V souvislosti s otevřením centra byly založeny i nadační fondy pro pět žákovských stipendií: „Erika – Milée – Stipendium“ od *Kruhu hamburských baletních přátel*, „Petipa Stipendium“ od *Přátel Baletního centra*, „Charlotte – Uhse – Stipendium“ od stejné nadace, „Sammy – Ofer – Stipendium“ a „Hapag – Lloyd – Stipendium“.

Dne 24. září 1989 se konalo *Baletní matinée* k otevření *Baletního centra Hamburk – John Neumeier* na jevišti *Hamburské státní opery*. Vystoupili zde studenti z *Baletní akademie Agrippiny Vaganovové* v Petrohradě, *Heinz – Bosl – Stiftung* (*Heinz – Boslovy nadace*) z Mnichova, *Královské dánské baletní školy* v Kodani, *Státní baletní školy* ve Východním Berlíně, *Královské baletní školy* v Londýně, *School of American Ballet* z New Yorku a ze *Školy baletu Pařížské opery* a setkali se s žáky *Baletní školy Hamburské státní opery*. Následovalo otevření dveří v ulici Caspar-Voght Strasse 54.⁸

John Neumeier o své škole v roce 1991 prohlásil: „*Baletní škola byla koncipována podle modelu jiných velkých baletních škol, odráží však také moje vlastní specificky praktické zkušenosti a naděje v tanečníka. (...) Tradice, v jejíž založení jsem doufal, se mezitím ještě více utužila k mé velké radosti, bývalí tanečníci mého souboru se stali učiteli v mé škole. Co jsme v souboru během času vybudovali, abychom tohoto cíle dosáhli, se nachází v učebním plánu naší školy. Jsem rád, že je zde kontinuita, která se neprojevuje jen tím, že můžeme přijímat mnoho absolventů naší školy do souboru.*“⁹

⁷ Aspekt, *Das Ballettzentrum Hamburg John Neumeier - Eine Chronik*. WILLASCHEK, Wolfgang a Christoph ALBRECHT. *Zwanzig Jahre John Neumeier und Das Hamburg-Ballett 1973 - 1993: Aspekte, Themen, Variationen; das zweite Jahrzehnt*. Hamburg: Hans Christians Verlag, 1993, s. 196. ISBN 3-7672-1175-0.

⁸ Aspekt, *Das Ballettzentrum Hamburg John Neumeier - Eine Chronik*. WILLASCHEK, Wolfgang a Christoph ALBRECHT. *Zwanzig Jahre John Neumeier und Das Hamburg-Ballett 1973 - 1993: Aspekte, Themen, Variationen; das zweite Jahrzehnt*. Hamburg: Hans Christians Verlag, 1993, s. 197. ISBN 3-7672-1175-0.

⁹ Thema - *Die Ballettschule*. WILLASCHEK, Wolfgang a John NEUMEIER. *Zwanzig Jahre John Neumeier und Das Hamburg-Ballett 1973 - 1993: Aspekte, Themen, Variationen; das zweite Jahrzehnt*. Hamburg: Hans Christians Verlag, 1993, s. 200. ISBN 3-7672-1175-0.

4. Škola Hamburského baletu Johna Neumeiera dnes

Škola Hamburského baletu Johna Neumeiera byla založena v roce 1978 tanečníkem a choreografem Johnem Neumeierem. Cílem školy je připravovat mladé osobnosti z celého světa na dráhu profesionálních tanečníků.

V roce 1991 John Neumeier řekl: „Škola je jako malý klíček velké rostliny souboru. Soubor musí znovu dorůst. Při konkurzu jsem si všiml, že němečtí tanečníci nepatří k těm nejlepším. Chtěl jsem proto vytvořit něco, abych mladou generaci vzdělal, protože věřím, že je to nutné. Je pro mě důležité, že trénují tanečnický tak, jak to dnes potřebují, a ne jak byli v Rusku v polovině 19. století zařazeni a trénováni. Máme například moderní taneční oddělení, mistrovské třídy se také věnují choreografii (kompozici). Naše škola se určitě poučila od amerického a ruského systému.“¹⁰

Přijímací zkoušky pro nové studenty se konají každý rok na jaře. Škola je rozdělena do tří stupňů vzdělání - poskytuje přípravné hodiny pro děti ve věku od sedmi do deseti let, profesionální baletní lekce pro studenty od deseti do šestnácti let a divadelní tréninky pro žáky ve věku šestnácti až osmnácti let. Možným budoucím studentům jsou testovány jejich fyzické schopnosti, rytmický a improvizací talent, ale i úroveň klasické taneční techniky v závislosti na jejich věku.¹¹

Výuka probíhá v budově *Baletního centra Hamburk – John Neumeier*. Tato budova, dříve sloužící jako střední škola pro dívky, je jedna z posledních budov navržená slavným hamburským architektem Fritzem Schumacherem (1869–1947). Budova byla přestavěna pro studium tance, celkem se v ní nachází devět sálů, které využívá jak škola, tak soubor *Hamburského baletu Johna Neumeiera* a *National Youth Ballet (Mladý národní balet)*.¹²

¹⁰ Thema - Die Ballettschule. WILLASCHEK, Wolfgang a John NEUMEIER. *Zwanzig Jahre John Neumeier und Das Hamburg-Ballett 1973 - 1993: Aspekte, Themen, Variationen; das zweite Jahrzehnt*. Hamburg: Hans Christians Verlag, 1993, s. 201. ISBN 3-7672-1175-0.

¹¹ The Hamburg Ballet - John Neumeier: Ballet School. *The Hamburg Ballet - John Neumeier* [online]. Hamburg: Hamburgische Staatsoper, 2016 [cit. 2016-03-19]. Dostupné z: <http://hamburgballett.de/e/schule.htm>

¹² Soubor pro osm mladých tanečníků, který také založil John Neumeier v sezóně 2011/2012

5. Rozdělení studentů do tříd

Výuka ve *Škole Hamburského baletu Johna Neumeiera* je rozdělena do tří stupňů vzdělání podle pokročilosti a věku. Zajímavostí je, že žáci mohou tuto školu navštěvovat již od svých 7 let, tak jak je tomu například v *Baletní přípravce Národního divadla* v Praze, ovšem nemusí tuto školu opouštět až do svých 18 let, kdy, stejně jako u nás, škola končí maturitou, absolutoriem a udělením diplomu.

PŘÍPRAVNÉ TŘÍDY

Tři přípravné třídy jsou určeny dětem ve věku sedm až deset let, které úspěšně prošly přijímacími zkouškami a splnily fyzické i hudební předpoklady pro studium. V tomto stupni výuky se klade důraz především na hudební cítění a rytmus, správné držení těla a rozvíjení koordinace a improvizace. Prioritou před postoupením žáků do dalšího stupně je také kontrola správného postavení těla v základních baletních pozicích. Hodiny tříd A a B jsou dvakrát týdně, u třídy C již třikrát týdně.¹³

Žáci se učí absolutním základům baletu, výuka je zaměřená na zpevnění těla, tanečnost, muzikálnost a pružnost. Vzhledem k tomu, že žáci navštěvují tyto hodiny dvakrát až třikrát týdně, lze hovořit o volnočasové aktivitě. Velkou motivací pro již takhle malé děti je fakt, že jsou velmi často zapojovány do velkých představení *Hamburského baletu Johna Neumeiera* a již v tak nízkém věku stojí na jevišti se svými idoly a hvězdami. Jedná se konkrétně o představení *Romeo a Julie*, *Spící krasavice*, *Labutí jezero* a další.¹⁴

Hlavním pedagogem těchto malých žáků je Ann Drower, která pochází z Wimbledonu ve Velké Británii. Taneční vzdělání získala v *Královské baletní škole* v Londýně. Tančila v mnoha německých městech, působila jako sólistka v baletních souborech ve městech Kiel a Hannover. V letech 1976–1982 byla angažována v souboru *Hamburského baletu Johna Neumeiera* a od roku 1982 má na starosti přípravné třídy ve *Škole Hamburského baletu Johna Neumeiera*. Jako baletní mistryně školy je zodpovědná za veškeré zkoušky a výstupy

¹³ The Hamburg Ballet - John Neumeier: Ballet School: Structure. *The Hamburg Ballet - John Neumeier*[online]. Hamburg: Hamburgische Staatsoper, 2016 [cit. 2016-04-16]. Dostupné z: <http://hamburgballett.de/e/aufbau.htm>

¹⁴ Rozhovor s Viktorem Koukalem, vedla Barbora Kaplanová dne 10. 4. 2016 v Praze

v představeních *Hamburského baletu Johna Neumeiera*, ve kterých vystupují studenti školy.¹⁵

JUNIORSKÉ A STŘEDNĚ POKROČILÉ TŘÍDY (třídy I – VI)

Děti od deseti let jsou přijímáni na základě přijímacích zkoušek rovnou do I. ročníku, pokud se nejedná o studenty, kteří prošli přípravným stupněm výuky. Tito studenti jsou pedagogům známi, a tudíž vždy rozhodne pedagog, zda dítě přijmou či nikoliv, ale přijímacích zkoušek už se děti neúčastní. Velmi talentované, zkušenější děti nebo děti ze zahraničí zařadí pedagogové do odpovídající třídy na základě rozdílových zkoušek.

Ve střední etapě studia žáci obdrží intenzivní trénink zaměřený na klasický tanec. Kromě hodin baletu ale postupně přibývají i předměty jako lidový tanec cizí, španělský tanec s technikou hry na kastaněty, moderní tanec, klasické i současné variace (repertoár), tanec s partnerem a choreografie (kompozice). Výuka probíhá šest dní v týdnu. V nižších třídách se velmi dbá na individualitu každého žáka. Pokroky studentů během roku průběžně hodnotí komise složená ze zaměstnanců školy, před koncem školního roku ovšem studenty čekají zkoušky, na kterých komise rozhodne, zda žáci mohou postoupit do dalšího ročníku.¹⁶

Oproti přípravným třídám je střední etapa pro děti, co se týče divadelní praxe, velmi skromná. Tyto děti jsou do představení zařazovány velmi vzácně, jelikož už nejsou tak roztomilé a malé jako v přípravných třídách, a na druhou stranu ještě nemají takovou techniku a jevištní zjev, aby se mohly zařadit mezi stále členy souboru *Hamburského baletu Johna Neumeiera*.¹⁷

DIVADELNÍ TŘÍDY (pokročilí studenti, třídy VII – VIII)

Program divadelních tříd s plně nabytými osnovami nese status státní profesionální baletní školy. Během dvou let by student měl získat kvalifikaci potřebnou pro kariéru profesionálního tanečníka. Studium končí závěrečnými

¹⁵ The Hamburg Ballet - John Neumeier: Ballet School: Staff. *The Hamburg Ballet - John Neumeier* [online]. Hamburg: Hamburgische Staatsoper, 2016 [cit. 2016-04-09]. Dostupné z: <http://hamburgballett.de/e/staff.htm#drower>

¹⁶ Thema - Die Ballettschule. WILLASCHEK, Wolfgang a John NEUMEIER. *Zwanzig Jahre John Neumeier und Das Hamburg-Ballett 1973 - 1993: Aspekte, Themen, Variationen; das zweite Jahrzehnt*. Hamburg: Hans Christians Verlag, 1993, s. 201. ISBN 3-7672-1175-0.

¹⁷ Rozhovor s Viktorem Koukalem, vedla Barbora Kaplanová dne 10. 4. 2016 v Praze

zkouškami a získáním diplomu. Cílem tohoto dvouletého prezenčního studia je rozvíjet a všestranně připravovat budoucí tanečníky pro technickou a uměleckou činnost, která je v současné době vyžadována ve všech baletních souborech.

Studenti divadelních tříd se velmi často zúčastňují zkoušek a představení společně se souborem *Hamburského baletu Johna Neumeiera*, a to jak repertoáru klasického, tak i moderního.¹⁸ Neumeier tyto studenty využívá především do sborových scén (dívky zejména do klasického repertoáru, například do velkých bílých jednání – *Labutí jezero*, *La Bayadére*, *Giselle* atd. a naopak chlapce do velkých mužských sborů svého moderního repertoáru, baletů jako *Nijinsky*, *Matoušovy pašije*, *Hamlet*, *Peer Gynt* atd.)

Vzhledem k tomu, že divadelní třídy z větší části navštěvují žáci, kteří mají splněnou základní školní docházku či maturitu ve své zemi a studia berou jako doplnění vzdělání v oblasti tance, teoretické vzdělání v tomto stupni je bráno pouze jako doplňková aktivita.

Teoretické vzdělání v tomto stupni obsahuje anatomii, hudební teorii, dějiny umění a kultury a dějiny tance. Jistě všichni studenti ocení, že přednášejícím dějin tance je sám John Neumeier a hodiny s ním jsou vždy nesmírně inspirativní a obohacující.¹⁹ Zahraniční studenti mají v předmětech zahrnutou i výuku německého jazyka. Mladí lidé s odpovídající taneční úrovní a zkušenostmi jsou přijímáni od šestnácti do osmnácti let věku.²⁰

5.1. Počet žáků

V internetovém spotu o škole, zveřejněném v roce 2013 na domovských stránkách školy, uvádí Ursula Ziegler, bývalá koordinátorka a organizátorka školy, průměrný roční počet studentů. Ve *Škole Hamburského baletu Johna Neumeiera* studuje 150–170 studentů ročně. Šedesát z nich studuje v přípravných třídách, dalších šedesát se zúčastňuje výuky v juniorských a středně pokročilých třídách a zbývající studenti navštěvují třídy pokročilé, neboli

¹⁸ The Hamburg Ballet - John Neumeier: Ballet School: Structure. *The Hamburg Ballet - John Neumeier*[online]. Hamburg: Hamburgische Staatsoper, 2016 [cit. 2016-04-16]. Dostupné z: <http://hamburgballett.de/e/aufbau.htm>

¹⁹ Rozhovor s Viktorem Koukalem, vedla Barbora Kaplanová dne 10. 4. 2016 v Praze

²⁰ Thema - Die Ballettschule. WILLASCHEK, Wolfgang a John NEUMEIER. *Zwanzig Jahre John Neumeier und Das Hamburg-Ballett 1973 - 1993: Aspekte, Themen, Variationen; das zweite Jahrzehnt*. Hamburg: Hans Christians Verlag, 1993, s. 202. ISBN 3-7672-1175-0.

divadelní.²¹ K přijímacím zkouškám se každoročně hlásí více než sto dětí z celého světa. Jak uvedla Marianne Kruise (1942), bývalá vedoucí pedagožka a zástupkyně ředitele školy, v rozhovoru pro německý novinový deník v roce 2009: „Dostáváme mnoho DVD z Japonska, Austrálie, Spojených států amerických i Kanady. (...) Nejlepší je, že v domě máme choreografa a žáci mohou kdykoliv navštěvovat a sledovat zkoušky baletního souboru, při kterých John Neumeier vytváří nové kreaace.“²²

V roce 2015 školu absolvovalo celkem devatenáct studentů, z nichž byli dvě dívky a jeden chlapec přijati do *Hamburského baletu Johna Neumeiera*. Ostatní studenti byli angažováni v *Dutch National Ballet*, souboru *Chemnitz Ballet*, *Pavlova International Ballet Company*, *Stuttgartsém baletu*, *Národním portugalském baletu*, *Polském národním baletu*, souboru *Ballett Dortmund*, *Norském národním baletu – junior company*, *Národním baletu Číny*, souboru *Opera Nova Ballet Bydgoszczy* a v *Národním divadle moravskoslezském* v Ostravě.

Od svého založení v roce 1978 školu absolvovalo 160 tanečníků, kteří poté byli nebo jsou angažováni v souboru *Hamburského baletu Johna Neumeiera*. Patří mezi ně i český tanečník Viktor Koukal (1977), který po absolvování školy nastoupil v roce 1996 do souboru, kde působil do roku 1999 nebo Konstantin Tselikov (1985), tanečník arménského původu, který také po absolvování *Taneční konzervatoře hlavního města Prahy* nastoupil do *Školy Hamburského baletu Johna Neumeiera*, a poté v roce 2004 i do souboru *Hamburského baletu Johna Neumeiera*, kde byl v roce 2011 jmenován sólistou a v souboru na tomto postu působí do současnosti.²³

²¹ *The School of The Hamburg Ballet - John Neumeier - YouTube* [online]. Hamburg: Hamburg Ballett - John Neumeier, 2013 [cit. 2016-04-16]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=JdizJS70XJM>

²² Marianne Kruise - Ein Leben wie ein Ballett-Märchen | shz.de. *Shz.de | Nachrichten aus Schleswig-Holstein und der Welt* [online]. Hamburg: Schleswig-Holsteinischer Zeitungsverlag, 2009 [cit. 2016-04-17]. Dostupné z: <http://www.shz.de/regionales/hamburg/meldungen/marianne-kruise-ein-leben-wie-ein-ballett-maerchen-id739971.html>

²³ The Hamburg Ballet - John Neumeier: Ballet School. *The Hamburg Ballet - John Neumeier* [online]. Hamburg: Hamburgische Staatsoper, 2016 [cit. 2016-04-16]. Dostupné z: <http://hamburgballett.de/e/schule.htm>

V současné době absolventi školy různých národností tvoří přibližně 80 procent souboru.²⁴

Kromě konkurzu jsou do *Školy Hamburského baletu Johna Neumeiera* i do souboru *Hamburského baletu Johna Neumeiera* přijímáni také vítězové a stipendisté švýcarské světově známé baletní soutěže *Prix de Lausanne*, se kterou má škola uzavřenou partnerskou smlouvu týkající se těchto stipendií. Vítězovi soutěže je nabídnut rok studia ve škole, nebo vystupovat se souborem jako aspirant.

Těchto možností využili ocenění tanečníci Stefanie Arndt, která soutěž vyhrála v roce 1983 a v souboru poté působila mezi lety 1984–1994, Jiří a Otto Bubeníčkoví (1974), kteří zvítězili v roce 1992, oba v souboru byli angažováni od roku 1993, Jiří zde zůstal do roku 2006 a Otto až do roku 2015. V roce 1994 stipendium získal i další z českých tanečníků, Michal Matys, který si vybral studium ve *Škole Hamburského baletu Johna Neumeiera*. Roku 1998 stipendium získal Yohan Stegeli (1980), který je v souboru od roku 1999, v roce 2004 byl jmenován jeho sólistou a od roku 2011 zároveň vykonává funkci zástupce uměleckého vedoucího a baletního mistra *National Youth Ballet (Mladého národního baletu)*. Aleix Martínez (1992) ocenění získal v roce 2008, od roku 2010 je angažován v souboru *Hamburského baletu Johna Neumeiera* a od roku 2014 je jeho sólistou. Další z oceněných byla v roce 2009 Zhaoqian Peng, která v souboru posléze působila od roku 2010 celkem pět let. V roce 2010 držitelé stipendií byli Emanuel Amuchástegui (1991), který téhož roku nastoupil do souboru, kde působí dodnes a Christopher Evans (1994), který je v *Hamburském baletu Johna Neumeiera* angažován od roku 2012 a od roku 2015 již na pozici sólisty.

Zatím poslední vítězkou ceny *Prix de Lausanne*, které bylo nabídnuto stipendium, je z roku 2012 Madoka Sugai (1994), která nejprve působila v *National Youth Ballet (Mladém národním baletu)* a od roku 2014 je členkou *Hamburského baletu Johna Neumeiera*.²⁵

²⁴ *The Hamburg Ballet - John Neumeier* [online]. Hamburg: Hamburgische Staatsoper, 2016 [cit. 2016-04-16]. Dostupné z: <http://hamburgballett.de/e/index.htm>

²⁵ *The Hamburg Ballet - John Neumeier: Ballet School. The Hamburg Ballet - John Neumeier* [online]. Hamburg: Hamburgische Staatsoper, 2016 [cit. 2016-04-16]. Dostupné z: <http://hamburgballett.de/e/schule.htm>

6. Osnovy a předměty

Vzhledem k tomu, že má *Škola Hamburského baletu Johna Neumeiera* ambice být světově uznávanou baletní školou, a také tyto ambice naprosto splňuje, jsou osnovy taneční výuky dosti podobné osnovám například *Baletní školy při Pařížské opeře* či osnovám *Baletní akademie Agrippiny Vaganovové*. Nejenže John Neumeier jako velký baletní odborník měl a má obrovský přehled o všech baletních tělesech na světě, dokázal sám vytvořit prestižní školu, ale také má až nadstandardně dobrou ruku při výběru svých spolupracovníků. Pedagogové, kteří osnovy *Baletní školy* vytvářeli a vytvářejí, mají bohaté zkušenosti ze škol, odkud přišli. Co se týká klasického tance, vyučuje se zde ruská metodika klasického tance, které Neumeier nejvíce věří a obdivuje ji.

V moderním tanci jsou osnovy tvořeny pedagogy, kteří moderní tanec vyučují, ovšem vždy s přihlédnutím na Neumeierovský repertoár. Základem moderního repertoáru jsou tedy choreografie Johna Neumeiera, které jsou okořeněné i o choreografie dalších tvůrců současného tance.

Osnovy lidového tance cizího a tance španělského jsou prakticky totožné jako na naší *Taneční konzervatoři hlavního města Prahy*, s tím rozdílem, že studenti pražské *Taneční konzervatoře* mají ještě tanec lidový (český a slovenský), ovšem v Hamburku se německý tanec nevyučuje.²⁶

6.1. Předměty odborné

Škola a odborné předměty, které se v ní učí, vychází především z klasického tance, jehož hodiny mají studenti v rozvrhu každý den. Z klasické taneční techniky se odvíjí také předměty jako pas de deux (tanec s partnerem), scénická praxe na špičkách a repertoár klasického tance a Neumeierových choreografií, ale také moderní tanec i jeho repertoár a tance lidové cizí. Velmi důležitým předmětem jsou také hodiny choreografie (kompozice), kde studenti mohou uskutečňovat své nápady a vytvářet choreografie, které při závěrečných zkouškách předvádí komisi v malém divadle v Hamburku. K odborným

²⁶ Rozhovor s Christianem Schönem přes komunikační síť Skype, vedený Barborou Kaplanovou dne 2. 4. 2016

předmětům patří i anatomie, hudební teorie, dějiny tance, pilates a další kompenzační a posilující techniky, doplňující taneční předměty.²⁷

Škola využívá celkem pět tanečních sálů v *Baletním centru Hamburk – John Neumeier*. Jsou to sály s názvem Noverre, Cranko, Balanchine, Wigman a Bournonville. Největším a nejpoužívanějším sálem pro školu je sál Bournonville, kde probíhají hodiny klasického tance, scénické praxe a tance s partnerem pro divadelní třídy, které využívají také sál Cranko. Menší sály Balanchine a Wigman využívají zejména menší ročníky, ale není to pravidlem. Při závěrečných zkouškách je škole dovoleno použít sál největší, sál v přízemí, sál Petipa. Zajímavostí je sál Noverre, který je přímo v internátu a studenti mohou tento sál využít jak ve dne, tak i v noci, když se potřebují připravit na jakoukoli zkoušku, či potřebují zkusit své choreografie (kompozici). Tento sál není příliš velký, nicméně je plně dostačující.²⁸

Choreografie (kompozice)

Hodiny choreografie (kompozice) jsou součástí výuky již od vyšších ročníků střední etapy. Studenti jsou zde povzbuzováni k používání vlastní kreativity. Na základě znalostí klasické a moderní techniky se studenti zabývají rytmem, dynamikou a otázkami prostoru v choreografii, stejně jako možnostmi vyjádření se a pohybové invence. Účelem tohoto předmětu je dát studentům nějaký základ, který poté mohou rozvíjet ve svých vlastních choreografických nápadech, a tudíž se stát kreativním partnerem pro kteréhokoliv choreografa, se kterým se během své profesionální kariéry mohou setkat.²⁹

Klasický tanec

V této škole se sice mísí taneční styly zemí z celého světa (škola italská, francouzská, americká, ruská), ale přesto s velkou převahou dominuje technika Agrippiny Vaganovové (1879–1951) – čistá ruská technika. Je to hlavně z důvodu Neumeierovy obrovské úcty k ruské škole tance, protože, jak sám říká, je to čistota sama. I z tohoto důvodu Neumeier rád angažuje do své *Baletní školy*

²⁷ The Hamburg Ballet - John Neumeier: Ballet School. *The Hamburg Ballet - John Neumeier* [online]. Hamburg: Hamburgische Staatsoper, 2016 [cit. 2016-04-16]. Dostupné z: <http://hamburgballett.de/e/schule.htm>

²⁸ Rozhovor s Viktorem Koukalem, vedla Barbora Kaplanová dne 10. 4. 2016 v Praze

²⁹ The Hamburg Ballet - John Neumeier: Ballet School: Structure. *The Hamburg Ballet - John Neumeier* [online]. Hamburg: Hamburgische Staatsoper, 2016 [cit. 2016-04-16]. Dostupné z: <http://hamburgballett.de/e/aufbau.htm>

pedagogy, kteří znají a mají Vaganovovský dril, a tak mimo Iriny Jacobson (1924), o které je zmínka v následující kapitole této práce, školou prošlo mnoho ruských pedagogů, jakými jsou například Anatoli Nisnevič, Radik Zaripov (1960) nebo Anna Polikarpova (1970). Výuka klasického tance probíhá, podobně jako ve všech baletních školách, denně, a to hodinu či dvě.

Scénická praxe klasického tance a pas de deux

Scénická praxe klasického tance je, stejně jako v jiných školách, repertoárovou záležitostí, založenou na klasickém tanci. V těchto hodinách, které jsou v rozvrhu zahrnuty dvakrát týdně, se studenti učí variace a sborové scény ze známých světových klasických baletů a záleží vždy na pedagogovi, jaký repertoár mu přijde pro žáky vhodný. Když byla ředitelkou školy a hlavním pedagogem scénické praxe dívek Marianne Kruuse (dánská rodačka), žáčky se učily skoro výhradně dánský repertoár známého choreografa Augusta Bournonvilla (1805–1879). Nyní vede tyto hodiny v divadelních třídách Gigi Hyatt a Anna Polikarpova a repertoár se stal světovějším napříč celým spektrem klasického tance.

U chlapců byl dlouhá léta hlavním pedagogem Anatoli Nisnevič a z větší části chlapci probírali Petipovský repertoár. Nyní jsou hlavními pedagogy Christian Schön a Kevin Haigen a repertoár se opět stal světovým.

Christian Schön a Kevin Haigen kromě scénické praxe klasického tance vyučují i pas de deux, neboli tanec s partnerem, jehož výuka také probíhá dvakrát týdně a studenti se zde učí známá pas de deux z tradičního klasického repertoáru, ale i choreografie a taneční kreace novodobější.³⁰

Lidový tanec cizí a španělský tanec

Hodiny těchto tanců mají studenti v rozvrhu jedenkrát týdně. Vyučuje je Viktoria Zaripova, která pochází z Ruska, kde studovala tanec na *Státní baletní akademii* v Permu, se zaměřením na ruskou metodiku klasického tance. Před tím, než byla angažována na post sólistky v petrohradském souboru *Maly Opera and Ballet Theatre*, začala učit tanec v *Kulturním institutu*. Na začátku devadesátých let se přestěhovala do Hamburku, kde pracovala jako pedagožka klasického tance, scénické praxe, charakterních tanců a choreografie v mnoha institucích. Od srpna

³⁰ Rozhovor s Christianem Schönem přes komunikační síť Skype, vedený Barborou Kaplanovou dne 2. 4. 2016

2013 vyučuje jako hostující pedagog lidový tanec cizí a španělský tanec také ve *Škole Hamburského baletu Johna Neumeiera*.³¹

Moderní tanec a repertoár

Velkou výhodou školy je spolupráce se souborem *Hamburského baletu Johna Neumeiera*. Často se studenti školy zúčastňují zkoušek souboru a dokonce, když má některý ze studentů štěstí, je vybrán, aby společně se souborem vystupoval v představení. V internetovém traileru o *Škole Hamburského baletu Johna Neumeiera* nynější první sólista souboru a bývalý student školy, Alexandr Trusch (1989), říká, že je pro studenty školy velkou motivací vidět hvězdy souboru, natož s nimi společně vystupovat. Usuzuje tak z vlastní zkušenosti, práce se souborem pro něj byla velkou inspirací a dodala mu sílu na sobě dál a více pracovat.

Ve stejném internetovém školním spotu vypráví své zážitky a zkušenosti i tehdejší student školy, nyní již třetím rokem člen souboru, německý tanečník Aljoscha Lenz (1993), který v nahrávce popisuje dopolední program studentů. Den začíná hodinou klasického tance, která trvá 1,5 – 2 hodiny. Poté probíhá zkouška na chystaná představení nebo se pokračuje ve výuce moderního tance, pas de deux (tance s partnerem), hudební teorií nebo choreografií (kompozicí). Aljoscha Lenz sděluje také klady školy: „*Škola není zaměřená jen na to, kolik zatočíme pirouettes, jak vysoko vyskočíme, ale snažíme se věnovat především umění, emocím, duši, a to poté přenést divákům.*“³²

Cílem školy je naučit studenty být volný a vyjádřit sám sebe, jak při vytváření choreografií, tak při samotné interpretaci určité role. Vize Johna Neumeiera při založení školy byla taková, aby se studenti již na škole seznámili s jeho specifickým stylem a prací, a aby si je „předpřipravil“ pro možnou budoucí spolupráci v souboru.³³

³¹ The Hamburg Ballet - John Neumeier: Ballet School: Staff. *The Hamburg Ballet - John Neumeier* [online]. Hamburg: Hamburgische Staatsoper, 2016 [cit. 2016-04-11]. Dostupné z: <http://hamburgballett.de/e/staff.htm#zaripova>

³² *The School of The Hamburg Ballet - John Neumeier - YouTube* [online]. Hamburg: Hamburg Ballett - John Neumeier, 2013 [cit. 2016-04-15]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=JdizJS70XJM>

³³ The Hamburg Ballet - John Neumeier: Ballet School. *The Hamburg Ballet - John Neumeier* [online]. Hamburg: Hamburgische Staatsoper, 2016 [cit. 2016-04-16]. Dostupné z: <http://hamburgballett.de/e/schule.htm>

„Naší ideou není pouze vytvářet choreografie pro oko, ale chceme se dotknout duše. (...) Je štěstí, že škola má živého choreografa, že nemusíme jen produkovat jeho choreografie, ale můžeme se zapojit do procesu kreativity, což shledávám velmi důležité pro budoucí tanečníky“, říká Kevin Haigen, pedagog Školy Hamburského baletu Johna Neumeiera a hlavní baletní mistr souboru.³⁴

Moderní tanec vyučuje Stacey Denham, která se narodila v New Yorku, tanec studovala ve *Washingtonské škole baletu*, poté získala stipendium na studium ve *Škole Alvin Aileyho* v New Yorku, ale studovala k tomu ještě herectví a zpěv v různých školách (*Broadway Theatre School, Circle in the Square, American Dance Machine*). Rozhodla se zaměřit především na techniku Lestera Hortona (1906–1953).³⁵

Stacey Denham vystupovala s mnoha americkými soubory moderního a jazzového tance, patří mezi ně *Alvin Ailey American Dance Theater, Clive Thompson Dance Company, The Impulse Dance Company, Washington D.C. City Ballet Company* a *Theatre of the West*.³⁶ Podílela se také na různých muzikálových produkcích, a to jak ve Spojených státech amerických, tak i v zahraničí. Mezi muzikály, které pomáhala vytvořit, patří například *Dreamgirls, Fame* a *Earnest in Love*.

Jazzový a moderní tanec učila v mnoha evropských školách – ve *Stockholm Ballet Academy, Theater an der Wien, Iwanson International School of Contemporary Dance* a ve *Stella Academy in Hamburg*. Věnuje se i choreografii pro různé komerční účely, hudební klipy a jevištní produkce. V lednu 2012 měla premiéru její choreografie pro *Youth National Ballet (Národní balet mládeže)* s názvem *Dance to The Rhythm of Life*. V Německu žije Stacey Denham již patnáct let a v současné době je ve *Škole Hamburského baletu Johna Neumeiera*

³⁴ *The School of The Hamburg Ballet - John Neumeier - YouTube* [online]. Hamburg: Hamburg Ballett - John Neumeier, 2013 [cit. 2016-04-17]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=JdizJS70XJM>

³⁵ National Youth Ballet | Bundesjugendballett. *National Youth Ballet | Bundesjugendballett* [online]. Hamburg: Hamburgische Staatsoper, ©2011-2014 [cit. 2016-04-11]. Dostupné z: http://www.bundesjugendballett.de/e/_bio/denham2.html

³⁶ The Hamburg Ballet - John Neumeier: Ballet School: Staff. *The Hamburg Ballet - John Neumeier* [online]. Hamburg: Hamburgische Staatsoper, 2016 [cit. 2016-04-11]. Dostupné z: <http://hamburgballett.de/e/staff.htm#denham>

externí pedagožkou divadelních tříd, kde vyučuje moderní tanec, především Hortonovu techniku.³⁷

6.2. Teoretické vzdělání

Od juniorských a středně pokročilých tříd se studenti věnují také teoretickému vzdělání. Kromě tanečních předmětů a získání uměleckých znalostí je pro vedení školy důležité i vzdělání všeobecné, a proto velmi úzce spolupracují s místními školami, například se „*Stadtteilschule Hamburg-Mitte*“ nebo s „*Gymnasium Hamm*“, které nabízí vzdělávací kurzy jako součást „*Baletního profilu*“ pro získání maturitní zkoušky. Po skončení teoretického vyučování se děti, které nežijí v internátu přímo ve škole, mohou vrátit zpět do *Baletního centra Hamburg – John Neumeier* na oběd.

Gymnasium Hamm nabízí „*Baletní profil*“ pro získání německé maturitní zkoušky. Vyšší stupeň vzdělání, který lze na *Gymnasiu Hamm* získat, je vytvořený speciálně pro studenty *Školy Hamburského baletu Johna Neumeiera*. Němečtí i zahraniční studenti mají možnost kombinovat svá teoretická studia vedoucí k maturitní zkoušce s baletními tréninky. Tento systém je studentům nabízen od školního roku 2011/2012. Jeho cílem je usnadnit spojení tréninku profesionálního tanečníka a zároveň dosáhnout co nejvyššího možného středoškolského vzdělání, které je vyžadováno při přijímacích zkouškách na vysoké školy. Vedení baletní školy a gymnázia spolupracují, zejména když studenti vykonávají své závěrečné zkoušky.

Německá odborná maturita

Od roku 2014 *Škola Hamburského baletu Johna Neumeiera* poskytuje alternativu k maturitní zkoušce, nazvanou odborná maturitní zkouška. Odborná maturitní zkouška je speciální středoškolské vzdělání, které studentům umožňuje pokračovat ve studiu na univerzitách v Německu. K získání této odborné zkoušky musí studenti úspěšně dokončit jedenáctý rok na německém gymnáziu a osmý,

³⁷ National Youth Ballet | Bundesjugendballett. *National Youth Ballet | Bundesjugendballett* [online]. Hamburg: Hamburgische Staatsoper, ©2011-2014 [cit. 2016-04-11]. Dostupné z: http://www.bundesjugendballett.de/e/_bio/denham2.html

závěrečný ročník v divadelní třídě. Tyto certifikáty lze předkládat jako doklad o dosaženém vyšším vzdělání.³⁸

6.3. Internát

Internát při *Škole Hamburského baletu Johna Neumeiera* je poskytován dětem od jedenácti let. Vedoucí internátu se svým pedagogicky vzdělaným týmem jsou zodpovědní za péči, blahobyt a spokojenost dětí. K dispozici jsou téměř v kteroukoliv hodinu.³⁹

Druhé patro *Baletního centra Hamburk – John Neumeier*, kde se internát nachází, nabízí ničím nerušené prostředí a soukromí pro ubytované studenty. Jedná se o společenskou místnost, kde je pro studenty připraveno pohodlné posezení, obrovská televize se všemi možnostmi přehrávání jakýchkoliv videí a her, kuchyňka, kde si studenti mohou připravit malé občerstvení, ovšem na velká jídla (snídaně, obědy, večeře) chodí do jídelny, která se nachází v přízemí *Baletního centra*. Internát může poskytnout ubytování až 35 žákům v 15 pokojích. Každý student má v pokoji postel, někdy se jedná o palandu, psací stůl, šatní skříň a malou komodu. Mnoho studentů využívá velmi benevolentního rozhodnutí šéfa internátu, které umožňuje vyzdobit si dle vlastního vkusu pokoj, vylepit si nad postel či nad psací stůl fotografie, plakáty a obrázky svých oblíbenců, rodiny nebo města a země, ze které pochází. Tím získává každý pokoj svou duši a kolorit osobnosti studenta.⁴⁰

Ve stejném patře jako internát se nachází nejen kancelář ředitele školy, ale také kancelář internátu a koordinátora školy. Tuto kancelář obývala po 35 let až do nedávné doby organizační vedoucí a koordinátorka školy Ursula Ziegler, které nikdo neřekl jinak než Uschi. Pracovala pro *Školu Hamburského baletu Johna Neumeiera* mezi lety 1978–2013. Tak, jako byl John Neumeier a taneční pedagogové zodpovědní za uměleckou výchovu svých studentů, Uschi Ziegler byla zodpovědná za zpracování plánů pro školu, organizaci různých turné a

³⁸ The Hamburg Ballet - John Neumeier: Ballet School: Structure. *The Hamburg Ballet - John Neumeier* [online]. Hamburg: Hamburgische Staatsoper, 2016 [cit. 2016-04-16]. Dostupné z: <http://hamburgballett.de/e/aufbau.htm>

³⁹ The Hamburg Ballet - John Neumeier: Boarding School. *The Hamburg Ballet - John Neumeier* [online]. Hamburg: Hamburgische Staatsoper, 2016 [cit. 2016-04-16]. Dostupné z: <http://hamburgballett.de/e/internat.htm>

⁴⁰ Rozhovor s Viktorem Koukalem, vedla Barbora Kaplanová dne 10. 4. 2016 v Praze

zájezdů a za denní chod školy.⁴¹ V roce 2013 ji v této funkci vystřídala bývalá tanečnice souboru *Hamburského baletu Johna Neumeiera*, Indrani Delmain, která na pozici koordinátorky školy působí dodnes.

Britka Indrani Delmain je bývalá tanečnice narozená v Londýně, kde získala své první taneční i pedagogické vzdělání. Poté navštěvovala *Baletní akademii Johna Cranka* ve Stuttgartu a v roce 1977 přijala nabídku Johna Neumeiera stát se členkou *Hamburského baletu Johna Neumeiera*. V Hamburku zůstala do roku 1979, následně působila tři roky ve *Stuttgartském baletu*, než se v roce 1982 vrátila zpět do Hamburku, kde tančila v souboru až do roku 1991.

Indrani Delmain pracovala jako pedagožka tance, společně s *Hamburským mladým orchestrem* zorganizovali projekt „Zaměřeno na mláď“ a pořádali workshopy v *TUSCH - Theater und Schule in Hamburg* a na *Leuphanské univerzitě*.⁴²

⁴¹ NELLISSEN, Monika. Uschi Ziegler - Die Mutter der Compagnie hört auf. *Hamburger Abendblatt* [online]. Hamburg: Zeitungsgruppe Hamburg, 2013 [cit. 2016-03-28]. DOI: <http://www.abendblatt.de/kultur-live/article117564405/Uschi-Ziegler-Die-Mutter-der-Compagnie-hoert-auf.html>. Dostupné z: <http://www.abendblatt.de/kultur-live/article117564405/Uschi-Ziegler-Die-Mutter-der-Compagnie-hoert-auf.html>

⁴² The Hamburg Ballet - John Neumeier: Ballet School: Staff. *The Hamburg Ballet - John Neumeier* [online]. Hamburg: Hamburgische Staatsoper, 2016 [cit. 2016-04-11]. Dostupné z: <http://hamburgballett.de/e/staff.htm#delmaine>

7. Osobnosti Školy Hamburského baletu Johna Neumeiera

Školou Hamburského baletu Johna Neumeiera prošlo mnoho tanečních i pedagogických osobností. Zatímco v jiných baletních školách můžeme evidovat pedagogické sbory složené jak z profesionálních tanečníků, tak z vystudovaných pedagogů, kteří nemají praxi na jevišti, ve Škole Hamburského baletu Johna Neumeiera je situace jiná. Všichni pedagogové, kteří zde vyučují, jsou velkými osobnostmi tanečního světa, prošli nejedním světovým souborem, spolupracovali s největšími choreografy a tanečnicí své doby, a tak se mohou o své zkušenosti se studenty skvěle podělit. Pochopitelně nejvýraznější osobností je sám John Neumeier, ačkoliv vedle něj školu formovali a jsou neodmyslitelnou součástí i další osobnosti, jakými je například Marianne Kruise, Irina Jacobson, Kevin Haigen a mnoho jiných.

V roce 2013 učinil John Neumeier velké, avšak nelehké rozhodnutí. Baletní škola díky Neumeierovi prošla velkou personální obnovou a po téměř 35 letech se vyměnilo nejen její vedení, ale také pedagogové a koordinátoři. Neumeier sám dobře věděl, že je třeba dát škole nový impulz, což se projevilo spokojeností na všech stranách. Zatím je obtížné hodnotit výsledky nového vedení školy, avšak během působení Marianne Kruise dosahovala škola světové kvality. Nejenže absolventi této školy pravidelně získávali prestižní angažmá ve světově známých souborech, ale uplatňovali se skvělým způsobem i na všech soutěžích, ať už to bylo *Prix de Lausanne*, *Tokio* nebo *Jackson Mississippi v USA* atd. Vedení, které studenty vedlo k obrovské kreativitě a sebeuplatnění, vychovalo nejen mnoho interpretů, ale také choreografů. Bohužel, všechna jména, která školou prošla a patřila k velkým osobnostem školy, se mi do práce nevejdou, tak se budu držet pouze těch stěžejních.

7.1. John Neumeier (24. 2. 1942)

John Neumeier, tanečník, pedagog, choreograf a zakladatel, ředitel a umělecký vedoucí *Školy Hamburského baletu*, souboru *Hamburského baletu* a *National Youth Ballet (Mladého národního baletu)*, patří bezesporu k nejvýznamnějším choreografům dvacátého a jednadvacátého století. Narodil se 24. února roku 1942 ve městě Milwaukee v americkém státě Wisconsin, kde také získal základy tanečního vzdělání a první taneční zkušenosti. Matka byla původem Polka a otec Němec. Ve studiu tance pokračoval v Chicagu, z *Marquette University* ve Wisconsinu má ovšem bakalářský titul v oborech anglická literatura a divadelní studia.⁴³ Zde také začal vytvářet své první choreografické studie. Tanec ho naprosto okouznil, proto jej odjel studovat do Kodaně, a poté i do *Královské baletní školy* v Londýně. V roce 1963 ho John Cranko (1927–1973) angažoval v souboru *Stuttgartského baletu*, kde se brzy stal sólistou a pokračoval ve svém choreografickém vývoji.⁴⁴

Ulrich Erfurth (1910–1986) v roce 1969 jmenoval Neumeiera ředitelem *Frankfurtského baletu*, kde krátce nato dokázal soubor povznést na prestižní úroveň a způsobil senzaci svými inovativními choreografiemi k baletům *Louskáček*, *Romeo a Julie* a *Dafnis a Chloé*.

V roce 1973 ho August Everding (1928–1999) pozval do Hamburku, aby se stal uměleckým ředitelem, šéfem a hlavním choreografem souboru *Hamburského baletu*, kde působí do současnosti, a od roku 1996 navíc Neumeier zastává i funkci Ballettintendanta. Pod jeho vedením se soubor zařadil mezi přední baletní soubory německé taneční scény. Netrvalo dlouho a získal i celosvětové uznání.

Jako choreograf se John Neumeier snaží o zachování baletní tradice a formy, svá díla ale zároveň zasazuje do moderního dramatického rámce. Jeho tvorba sahá od nových verzí klasických baletů až po muzikály a choreografie symfonických

⁴³ ČESKÁ TELEVIZE (ed.). Pocta.. John Neumeier. *Pocta.. John Neumeier — Program — 2013 — Zlatá Praha – Mezinárodní televizní festival — Česká televize — Česká televize* [online]. Česká televize, 2013 [cit. 2016-03-19]. DOI: <http://www.ceskatelevize.cz/specialy/zlatapraha/cs/2013/program/275-pocta-john-neumeier>. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/specialy/zlatapraha/cs/2013/program/275-pocta-john-neumeier>

⁴⁴ The Hamburg Ballet - John Neumeier: John Neumeier. *The Hamburg Ballet - John Neumeier* [online]. Hamburg: Hamburgische Staatsoper, ©1999-2015 [cit. 2016-03-19]. Dostupné z: <http://hamburgballett.de/e/neumeier.htm>

baletů. Za své přelomové choreografie k symfoniím Gustava Mahlera (1860–1911) získal značný věhlas po celém světě. K příkladům těchto upravených dějových baletů patří například balety *Sága krále Artuše*, Shakespearovy (1564–1616) balety - *Sen noci svatojánské*, *Hamlet*, *Othello*, *Jak se vám líbí* nebo *Vivaldi aneb Cokoli chcete*. Pro Marciu Haydée (1937) vytvořil dílo *Dáma s kaméliemi*, *Tramvaj do stanice touha*, *Peer Gynt* na hudbu Alfreda Schnittkeho (1934–1998) a *Odysseus* (na námět Homérové epické básně), které mělo premiéru v roce 1995 v Athénách. Pro soubor *Baletu Pařížské opery* vytvořil v roce 1997 balet *Sylvie*, soubor *American Ballet Theatre* roku 1999 uvedl světovou premiéru jeho baletu *Přiblížování* a v únoru 2000 soubor *Tokijského baletu* premiérově uvedl Neumeierův balet *Období – Barvy času*. Mezinárodní úspěch mu také přinesly choreografie *Matoušovy pašije* na hudbu J. S. Bacha (1685–1750), *Requiem* na hudbu W. A. Mozarta (1756–1791) a na hudbu G. F. Händela (1685–1759) choreografie *Mesiáš*. Jelikož je John Neumeier fascinován tanečníkem Václavem Nižinským (1890–1950), vytvořil v roce 1979 balet *Vaslav* na motivy jeho nezrealizované choreografie a v roce 2000 na jeho počest vytvořil balet *Nijinsky*. V témže roce uvedl novou verzi baletu *Giselle*, dále poté v prosinci roku 2001 balet *Zimní cesta*, v červnu 2002 balet *Racek*, choreografii *Préludia CV* s premiérou v červnu roku 2003, inscenaci *Smrt v Benátkách* uvedenou v prosinci 2003 a choreografii *Parzival – Epizody a Echo*, která měla premiéru v prosinci 2006. V roce 2005, ke dvoustému výročí narození Hanse Christiana Andersena (1805–1875), vytvořil pro *Královský dánský balet* představení *Malá mořská víla*.

John Neumeier také režíroval a choreograficky zpracoval několik muzikálů a oper. V *Bavorské státní opeře* uvedli *Othella* od G. Verdiho (1813–1901), v *Hamburské státní opeře* *Orfea a Eurydiku* od Ch. W. Glucka (1714–1787) a muzikály *West Side Story* a *Ve městě* od L. Bernsteina (1918–1990).⁴⁵

Mezi jeho nejnovější choreografie, vytvořené pro *Hamburský balet*, patří balet *Liliom*, uvedený v prosinci 2011, s hostující Alinou Cojocar (1981) v hlavní roli, která za ztvárnění *Julie* získala již podruhé ve své kariéře cenu „*Prix Benois de la Danse*“, *Christmas Oratorio I – VI (Vánoční Oratorium I – VI)* na hudbu J. S.

⁴⁵ THE HAMBURG BALLET. John Neumeier (Choreography). *Schedule & tickets for all theatres in Moscow, Russia for 01 May 2016 - 31 May 2016 - BolshoiMoscow.com* [online]. © Ballet and Opera, 1995-2015 [cit. 2016-03-25]. DOI: http://www.bolshoimoscow.com/?play_person_cod=john_noymayer_cho. Dostupné z: http://www.bolshoimoscow.com/?play_person_cod=john_noymayer_cho

Bacha z prosince 2013, balet *Tatiana*, který měl premiéru v červnu roku 2014, a ve kterém pravidelně hostovala ruská primabalerína Diana Višněva (1976), choreografie *Duse* inspirovaná italskou herečkou Eleonorou Duse (1858–1924) z prosince 2015 a připravovaný balet *Turangalíla*, jehož premiéra je chystaná na červenec 2016.⁴⁶

V roce 1975, teprve ve druhé sezóně svého působení v čele *Hamburského baletu*, se Johnu Neumeierovi povedlo, aby se *Hamburger Ballett-Tage* (*Hamburské baletní dny*) staly vrcholem končící sezóny, která kulminuje s každoročně konaným *Nijinsky – Gala*, které je vždy zaměřené na jasně taneční nebo tanečně – historické téma.

V Hamburku pořádané, a také velmi úspěšné *Ballett-Werkstatt* (*Baletní dílny*), jsou přednášky k právě probíhajícímu repertoáru *Hamburského baletu* *Johna Neumeiera*. Součástí těchto setkání jsou také taneční ukázky a rozbor odborného tématu. V roce 1978 J. Neumeier získal *Zlatou kameru* za čtyřdílný televizní seriál právě o baletních *Werkstatt* (dílnách) natáčený rádiem *North German Radio* (*NDR*). Další čtyři díly byly zprostředkovány pro televizi v roce 1981. *Německá televize* (*ZDF*) a *North German Radio* (*NDR*) zdokumentovaly i další čtyři Neumeierovy inscenace: *Třetí symfonii Gustava Mahlera*, *Wendung* (smyčcový kvintet C – dur Franze Schuberta), *Scény dětství* a *Othella*. Jeho verze baletu *Dáma s kaméliemi*, produkovaná v roce 1986 společností *Polyphon GmbH*, byla oceněna zlatou medailí na *Mezinárodním televizním festivalu v New Yorku*. V roce 2002 bylo vydáno DVD z živého natáčení baletu *Iluze podobná Labutímu jezeru*. Ve městě Baden – Baden byla v roce 2004 a 2005 natočena televizí *SWR* představení *Smrt v Benátkách* a *Matoušovy pašije* a roku 2005 byl v *Bastilské opeře* natočen balet *Sylvie* s tanečnicí z *Baletu Pařížské opery*.⁴⁷

John Neumeier jako choreograf spolupracoval s mnoha soubory. Patří mezi ně *Vídeňská*, *Mnichovská* a *Drážďanská státní opera*, *Královský balet* v Londýně, *Stuttgartský balet* (pro který vytvořil několik baletů), *Královský dánský balet*, *Balet Pařížské opery*, *Tokijský balet*, *American Ballet Theatre* v New Yorku,

⁴⁶ The Hamburg Ballet - John Neumeier: Season. *The Hamburg Ballet - John Neumeier* [online]. Hamburg: Hamburgische Staatsoper, 2016 [cit. 2016-03-25]. Dostupné z: <http://www.hamburgballett.de/e/spielplan.htm>

⁴⁷ THE HAMBURG BALLET. John Neumeier (Choreography). *Schedule & tickets for all theatres in Moscow, Russia for 01 May 2016 - 31 May 2016 - BolshoiMoscow.com* [online]. © Ballet and Opera, 1995-2015 [cit. 2016-03-25]. DOI: http://www.bolshoimoscow.com/?play_person_cod=john_noymayer_cho. Dostupné z: http://www.bolshoimoscow.com/?play_person_cod=john_noymayer_cho

Kanadský národní balet, ruské soubory Moskevský velký, Stanislavský a Mariinský balet a Balet San Francisca.

Neumeier je držitelem mnoha ocenění, například ceny „*Dance Magazine Award*“ z roku 1983 nebo německého *Federálního řádu za zásluhy*. V roce 2003 byl francouzským prezidentem Jacquesem Chiracem (1932) pasován na rytíře *Řádu čestné legie*. Roku 2006 obdržel prestižní cenu „*Nijinsky Award*“ za celoživotní přínos tanečnímu umění a v roce 2007 se stal čestným občanem Hamburku, což je nejvyšší ocenění, jaké může město udělit. V listopadu 2012 přijal *Řád přátelství* od Ruské federace a v roce 2015 ho *Inamori Foundation*⁴⁸ ocenila „*Kyoto Prize*“ za jeho přínos v oblasti umění a filozofie.⁴⁹

Od února 2006 John Neumeier spravuje také svoji nadaci s názvem *John Neumeier Foundation*, kde je cílem zarchivovat a bezpečně uskladnit všechny taneční materiály, artefakty a především Neumeierovy choreografie pro budoucí generace. Po Neumeierovi tuto Nadaci zdědí město Hamburk, které ho v této činnosti podporuje a o tyto materiály projevilo velký zájem, dokonce mu i pronajalo vilu v centru města, kde se veškeré cenné materiály shromažďují a ukládají, a Neumeier sám zde může až do konce svého života bezplatně bydlet. Jednou se dokonce i svému souboru svěřil, že by si přál, aby se z vily stalo muzeum tance a on by ve svém volném čase dělal odborného průvodce návštěvníkům.⁵⁰

⁴⁸ *Inamori Foundation* je soukromá nadace známá pro každoroční udělování cen *Kyoto Prize*, založená v roce 1984 Kazuo Inamorim (1932)

⁴⁹ The Hamburg Ballet - John Neumeier: John Neumeier. *The Hamburg Ballet - John Neumeier: John Neumeier* [online]. Hamburg: The Hamburg Ballet, ©1999-2015 [cit. 2016-03-19]. Dostupné z: <http://hamburgballett.de/e/neumeier.htm>

⁵⁰ POLLERTO VÁ, Adéla. *Balety P. I. Čajkovského v Neumeierově podání*. Praha, 2009. Bakalářská práce. Akademie múzických umění v Praze. Hudební a taneční fakulta. Katedra tance. Vedoucí práce prof. Mgr. Helena Kazárová, Ph.D.

7.2. Marianne Kruise (1942)

Marianne Kruise pochází z dánské Kodaně, kde také začala studovat tanec. Později studovala balet i v Paříži. Během své dlouhé taneční kariéry tančila se *Skandinávským baletem*, a to v letech 1959–1961, dále pak se souborem *Théâtre d'Art du Ballet* v letech 1961–1962, *Mulhouse Ballet* v sezóně 1962–1963 a mezi lety 1965–1970 působila ve *Stuttgartsském baletu* pod vedením Johna Cranka, kde se také seznámila s Johnem Neumeierem, který pro ni již zde, v roce 1966, vytvořil první choreografii s názvem *Haiku*. Společně s ním odešla do Frankfurtu, kde v letech 1970 až 1973 působila jako první sólistka souboru *Frankfurtského baletu* a poté od roku 1973 až do roku 1985 jako primabalerína *Hamburského baletu Johna Neumeiera*, kde přímo pro ni sám Neumeier vytvořil dvacet čtyři rolí.⁵¹ Patří mezi ně *Julie* v Shakespearově baletu *Romeo a Julie*, uvedeném v únoru 1971, *Marie* v baletu *Louskáček*, *Chloé* v baletu *Dafnis a Chloé* nebo *Helena* ve *Snu noci svatojánské*.⁵² Od roku 1985 ve *Škole Hamburského baletu Johna Neumeiera* vyučovala klasický tanec a od roku 1993 dokonce zastávala funkci hlavního pedagoga a zástupce ředitele, a to až do konce sezóny 2012/2013. V roce 2013 ji nahradila kolegyně Gigi Hyatt.⁵³

⁵¹ Ballettschule des Hamburg Ballett (School of The HAMBURG BALLET) - Assemblée Internationale 2013. *Home - Assemblée Internationale 2013* [online]. Canada, 2013 [cit. 2016-03-28]. Dostupné z: <http://www.nbs-enb.ca/ai13/Schools/The-School-of-The-Hamburg-Ballet.aspx>

⁵² Marianne Kruise - Ein Leben wie ein Ballett-Märchen | shz.de. *Shz.de | Nachrichten aus Schleswig-Holstein und der Welt* [online]. Hamburg: Schleswig-Holsteinischer Zeitungsverlag, 2009 [cit. 2016-04-17]. Dostupné z: <http://www.shz.de/regionales/hamburg/meldungen/marianne-kruise-ein-leben-wie-ein-ballett-maerchen-id739971.html>

⁵³ BOPP, Annette. Marianne Kruise gibt die Leitung der Schule des Hamburg Ballett zum Sommer 2013 ab. *Tanznetz.de - das tanzmagazin im internet* [online]. Hamburg: tanznetz.de, 2013 [cit. 2016-04-17]. Dostupné z: <http://www.tanznetz.de/blog/24473/ehrlich-sein-mit-sich-selbst>

7.3. Gigi Hyatt

Gigi Hyatt je dcerou německé matky a amerického otce. Tanec začala studovat v rodném Berlíně s Tatianou Gsovsky (1901–1993), poté pokračovala od roku 1974 v Mnichově s Konstanze Vernon (1939–2013) v centru *Heinz-Bosl-Stiftung*.⁵⁴ V roce 1980 se stala finalistkou prestižní baletní soutěže *Prix de Lausanne*, v roce 1981 získala zlatou medaili v soutěži pro mladé tanečnice Spolkové republiky Německo a v roce 1982 vyhrála zlatou medaili na soutěži *Jackson International Ballet Competition*.⁵⁵ Téhož roku se připojila k *Hamburskému baletu Johna Neumeiera*, kde již v první sezóně byla jmenována demi-sólistkou. Ve druhé sezóně získala sólovou smlouvu a v roce 1986 post první sólistky souboru. Tančila v mnoha Neumeierových baletech a ztvárnila několik hlavních rolí, které John Neumeier vytvořil přímo pro ni.⁵⁶ Byly to role jako *Elaine* v baletu *Sága krále Artuše*, *Desdemona* v baletu *Othello*, tančila hlavní role také v baletech *Písně deště*, *Mozart 338* a v *Šesté symfonii Gustava Mahlera*. Její pestrý repertoár dále obsahoval roli *Heleny* v baletu *Sen noci svatojánské*, *Giselle* ve stejnojmenném baletu, *Olympii* v *Dámě s kaméliemi* a sólové role v baletech *Scény z dětství*, *Třetí symfonii Gustava Mahlera*, *Čtvrté symfonii Gustava Mahlera* a v *Matoušových pašijích*.⁵⁷ Roku 1984 byla oceněna *Cenou Wilhelma Oberdorffera* a o rok později, v roce 1985, byla jmenována časopisem *Ballet International* nejlepší mladou tanečnicí.⁵⁸

V roce 1997 ukončila svoji jevištní kariéru a odstěhovala se do Spojených států amerických. Zde se stala baletní mistryní souboru *The Georgia Ballet and School*, ve městě Marietta ve státě Georgia, a od roku 2004 také jeho uměleckou vedoucí.

⁵⁴ *Heinz-Bosl-Stiftung* je nadace, kterou v roce 1978 založila Konstanze Vernon na počest svého tanečního partnera Heinze Bosla (1946 – 1975), který v roce 1975 zemřel na leukémii. Spolupracuje s ní *Bavorský státní balet v Mnichově* a *Baletní akademie Univerzity hudby a múzických umění v Mnichově*

⁵⁵ Presenting our 2014 jury: Gigi Hyatt. *Home - Prix de Lausanne* [online]. Lausanne, 2014 [cit. 2016-04-03]. Dostupné z: <http://www.prixdelausanne.org/presenting-our-2014-jury-gigi-hyatt/>

⁵⁶ The Hamburg Ballet - John Neumeier: Ballet School: Staff. *The Hamburg Ballet - John Neumeier* [online]. Hamburg: Hamburgische Staatsoper, 2016 [cit. 2016-04-03]. Dostupné z: <http://www.hamburgballett.de/e/staff.htm#hyatt>

⁵⁷ HAMBURGISCHE STAATSOPER (ed.). Gigi Hyatt. In: HAMBURGISCHE STAATSOPER. *The Hamburg Ballet John Neumeier*. Hamburg: Günter Frark, 1985, s. 14.

⁵⁸ Jury. *USA International Ballet Competition* [online]. 2013 [cit. 2016-04-03]. Dostupné z: <https://www.usaibc.com/2014-competition/dignitaries/jury/>

Od roku 2013 je Gigi Hyatt zpět v Hamburku a od sezóny 2013/2014 je hlavním pedagogem a zástupcem ředitele ve *Škole Hamburského baletu Johna Neumeiera*, kam nastoupila po Marianne Kruuse.⁵⁹ Je vdaná za bývalého prvního sólistu *Hamburského baletu Johna Neumeiera*, Janusze Mazoně, a mají dceru Emilii (1995), která *Školu Hamburského baletu Johna Neumeiera* vystudovala a od roku 2013 je členkou souboru *Hamburského baletu Johna Neumeiera*.⁶⁰

7.4. Irina Jacobson (31. 5. 1924)

Irina (Pevzner) Jacobson se narodila v ruském Petrohradě. Rodina Pevznerů se spřátelila se známým baletním kritikem, Alexandrem Claymanem, který s nimi z rozkazu vlády sdílel byt. Když byl otec Iriny poslán do vyhnanství, Clayman navrhl matce, ať její dcery zkusí konkurz do *Baletní akademie*, kde by dívky získaly nejen baletní vzdělání, ale také by se učily o hudbě a umění. Irina společně se svojí sestrou Annou úspěšně konkurzem prošly a byly mezi dvaceti přijatými do *Baletní akademie Agrippiny Vaganovové*. Irina, jelikož byla už ve druhé třídě, musela znovu opakovat třídu první, ale Annu už matka do školy nezapsala, protože by byla po dokončení školy příliš stará.

Zpočátku byla Irina ke studiu lhostejná, postrádala motivaci a balet ji příliš nenaplňoval. Její matka proto najala soukromou učitelku tance, jmenovala se Capitalina Arhipova, která s Irinou pracovala individuálně a důsledně. Na konci pátého ročníku byla Irina nejlepší studentkou ve třídě. Ve čtrnácti letech poprvé vystoupila se souborem *Kirovského baletu* v baletu *Spící krasavice*. Během války byla celá rodina i *Kirovský balet* přestěhována do Permu, kde strávili celkem tři roky. V roce 1943 Irina absolvovala školu jako nejlepší studentka ročníku. Na svém závěrečném představení tančila *Maďarský tanec* a celé *grand pas* ze třetího jednání baletu *Raymonda* a hlavní roli v *Kouzelné flétně*.

V roce 1944 se Irina Jacobson připojila k souboru *Kirovského baletu*, kde působila, později jako sólistka, až do roku 1964. Roku 1944 poznala choreografa Leonida Jacobsona (1904–1975), který během války na pozvání *Kirovského*

⁵⁹ The Hamburg Ballet - John Neumeier: Ballet School: Staff. *The Hamburg Ballet - John Neumeier* [online]. Hamburg: Hamburgische Staatsoper, 2016 [cit. 2016-04-03]. Dostupné z: <http://www.hamburgballett.de/e/staff.htm#hyatt>

⁶⁰ The Hamburg Ballet - John Neumeier: History: Ensemble. *The Hamburg Ballet - John Neumeier* [online]. Hamburg: Hamburgische Staatsoper, 2016 [cit. 2016-04-17]. Dostupné z: <http://hamburgballett.de/e/bio/mazon.htm>

baletu také pracoval v Permu. Jacobson se do Leonida zamilovala na první pohled. Jak sama řekla: „Když jsem viděla jeho práci, věděla jsem, že bez ohledu na to, jak vypadal, už jsem toho muže milovala.“⁶¹ V roce 1953 měli svatbu a narodil se jim syn Nicholas. Během svého angažmá v *Kirovském baletu* Irina tančila sólové role v mnoha klasických baletech, patřilo mezi ně *pas de trois* v *Labutím jezeře*, sólo v baletu *Princ Igor*, *Bajadéra* nebo *Raymonda*. Uměla ale perfektně ztvárnit i komické a charakterní role, což předvedla například v duetu jejího manžela s názvem *Tuláci* nebo v choreografii *Židovský pár*. V roce 1964 nastoupila na *Baletní pedagogickou vysokou školu v Petrohradě*, kde o dva roky později studia dokončila. Pod podmínkou, že vstoupí do komunistické strany, jí bylo nabídnuto místo hlavní baletní pedagožky, což ale odmítla. Namísto toho přijala místo učitelky v *Baletní akademii Agrippiny Vaganovové*, kde pracovala až do roku 1970. Téhož roku její manžel Leonid získal povolení k uskutečnění *Choreografických Miniatur* a z Iriny se stala současně učitelka a baletní mistryně *Mariinského baletu*. Po smrti manžela v roce 1975 působila rok jako umělecká vedoucí souboru. Poté spolupracovala s Majou Pliseckou (1925–2015) ve *Velkém divadle* v Moskvě a v letech 1980–1982 působila jako baletní mistryně souboru *Borise Eifmana* (1946).

Po třech letech čekání bylo Irině, jejímu synovi a matce uděleno povolení emigrovat do Spojených států amerických. Od této doby začala Irina Jacobson učit na mezinárodní úrovni, spolupracovala jako baletní mistryně se souborem *Amsterdam Ballet*, kde uvedla choreografii svého manžela s názvem *Rodin*. V letech 1984–1987 působila jako baletní mistryně střídavě v *Královském baletu* v Londýně a v *Hamburském baletu Johna Neumeiera*, s každým souborem strávila půl roku. Mezi lety 1987–2000 učila ve *Škole Baletu San Francisca* a v souboru *Baletu San Francisca*, kde zároveň byla asistentkou ředitele, Helgi Tomassona (1942).⁶²

Od roku 2000 Irina Jacobson působí nastálo v Hamburku, kde působí jako pedagogický poradce a řídí soubor jako hostující baletní mistryně. Spolupráci ale

⁶¹ ROSS, Janice. Irina Jacobson. *Jewish Women: A Comprehensive Historical Encyclopedia* [online]. Brookline: Jewish Women's Archive, 2009 [cit. 2016-04-03]. DOI: <http://jwa.org/encyclopedia/article/jacobson-irina>. Dostupné z: <http://jwa.org/encyclopedia/article/jacobson-irina>

⁶² ROSS, Janice. Irina Jacobson. *Jewish Women: A Comprehensive Historical Encyclopedia* [online]. Brookline: Jewish Women's Archive, 2009 [cit. 2016-04-08]. DOI: <http://jwa.org/encyclopedia/article/jacobson-irina>. Dostupné z: <http://jwa.org/encyclopedia/article/jacobson-irina>

nepřerušila ani s jinými evropskými soubory, byla žádanou pedagožkou a repetitorkou i v souborech *Dutch National Ballet* nebo *Bavorského státního baletu* v Mnichově.⁶³

V roce 2001 dohlížela na ruské vydání publikací jejího manžela *Dopisy Noverrovi*, knihu reflektující balet v Rusku, *Dangerous Dances: Leonid Jacobson (Nebezpečné tance: Leonid Jacobson)* a *Jewish Identity and Russian Ballet (Židovská identita a ruský balet)*. Orální výpověď Iriny Jacobsonové byla v roce 2005 zařazena do archivu *Knihovny a muzea múzických umění* v San Franciscu.⁶⁴

7.5. Kevin Haigen

Kevin Haigen pochází z Miami ve Spojených státech amerických. Tanec studoval v *American Ballet Theater School* a ve *School of American Ballet* pod vedením George Balanchina (1904–1983). Začal zde vytvářet své první choreografie pro školu. V roce 1971 získal angažmá v *American Ballet Theatre II*, kde pokračoval ve vytváření dalších choreografií. O rok později byl přijat do souboru *American Ballet Theatre*, ale zároveň v tuto dobu také asistoval Eriku Bruhnovi (1928–1986) při nastudování jednoaktového baletu *Les Sylphides* pro *Královský dánský balet*.

V roce 1975 byl angažován ve *Stuttgartsém baletu* a o rok později, v roce 1976, se připojil k *Hamburskému baletu Johna Neumeiera*, kde po roce získal post prvního sólisty. Tančil zde až do roku 1983. Za dobu strávenou v Hamburku tančil mnoho hlavních rolí, některá sóla John Neumeier vytvořil cíleně pro něj. Mezi významné Haigenovy role patří *Josef* v baletu *Legenda o Josefovi*, *Puck* v baletu *Sen noci svatojánské* nebo *Johannes* v *Matoušových pašijích*.

V roce 1983 získal angažmá v *Nederlands Dans Theater*, kde spolupracoval a tančil v choreografiích Jiřího Kyliána (1947) a Nacha Duata (1957). Roku 1985 byl jmenován prvním sólistou souboru *Les Ballets de Monte-Carlo*, kde pracoval také jako baletní mistr a choreograf. Vytvořil zde například choreografie *Mladý Apollo* a *Nocturno*. Tančil a vytvářel choreografie také pro soubor *Anglického*

⁶³ The Hamburg Ballet - John Neumeier: Ballet School: Staff. *Hamburg Ballett - John Neumeier* [online]. Hamburg: Hamburgische Staatsoper, 2016 [cit. 2016-04-08]. Dostupné z: <http://hamburgballett.de/e/staff.htm#jacobson>

⁶⁴ ROSS, Janice. Irina Jacobson. *Jewish Women: A Comprehensive Historical Encyclopedia* [online]. Brookline: Jewish Women's Archive, 2009 [cit. 2016-04-08]. DOI: <http://jwa.org/encyclopedia/article/jacobson-irina>. Dostupné z: <http://jwa.org/encyclopedia/article/jacobson-irina>

národního baletu a v roce 1988 nastoupil do *Béjart Ballet Lausanne*, kde mimo jiné ztvárnil roli *Albericha* v *Béjartově (1927–2007) baletu Ring um den Ring*.

Zpět do *Hamburského baletu Johna Neumeiera* se Kevin Haigen vrátil v roce 1991 jako baletní mistr souboru a pedagog *Baletní školy*. V roce 2006 byl jmenován hlavním baletním mistrem a již několik let pomáhá Johnu Neumeierovi při nastudování jeho baletů v souborech na celém světě. Ve *Škole Hamburského baletu Johna Neumeiera* vyučuje především divadelní třídy chlapců.

Kevin Haigen je také velmi žádan jako hostující taneční pedagog. Vyučoval v *Královském švédském baletu*, *Anglickém národním baletu*, *Královském dánském baletu*, *Baletu Německé opery v Berlíně*, *Baletu Pařížské opery*, *SemperOper Ballett*, *Národním baletu Kanady* nebo v *Bavorském státním baletu v Mnichově*.⁶⁵

Pro *Hamburský balet Johna Neumeiera* vytvořil choreografii „*Momenty Pohyby Mendelssohn*“, která měla premiéru 1. května 1998 a pro *Baletní školu Rakouského spolkového divadla* ve Vídni a pro *Školu Hamburského baletu Johna Neumeiera* vytvořil choreografii *Ellina hádanka*.

V roce 1999 o něm Donya Feuer natočila dokument s názvem *The Work of Utopia (Práce utopie)*.⁶⁶

V současné době je Kevin Haigen také nepostradatelnou osobou pro soubor *National Youth Ballet (Mladý národní balet)*, kde od roku 2011 zastává kromě funkce uměleckého a pedagogického vedoucího také post zástupce ředitele.

7.6. Anna Urban (Polikarpova) – 10. 6. 1970

Ruská tanečnice a pedagožka Anna Urban (Polikarpova) pochází z města Tomsk. V deseti letech byla přijata na *Baletní akademii Agrippiny Vaganovové* v Petrohradě, kterou vystudovala pod vedením Ninel Kurgapkiny (1929–2009),

⁶⁵ National Youth Ballet | Bundesjugendballett. *National Youth Ballet | Bundesjugendballett* [online]. Hamburg: Hamburgische Staatsoper, ©2011-2014 [cit. 2016-04-03]. Dostupné z: http://www.bundesjugendballett.de/e/_bio/_haigen.html

⁶⁶ DAUBER, Angela a Telse HAHMANN. Kevin Haigen. In: DAUBER, Angela a Telse HAHMANN. *Programmbuch der 26. Hamburger Ballett - Tage vom 2. Juli - 16. Juli 2000*. Hamburg: Hans Christians Druckerei, 2000. ISBN 3-7672-1375-3.

bývalé ruské tanečnice a pedagožky, kterou učila ještě sama Vaganova.⁶⁷ Během studia Anna vyhrála na soutěži „*Vaganova Competition*“ třetí cenu a zároveň byla oceněna speciální cenou z *Ďagilevovy nadace*. Po dokončení studia nastoupila v roce 1988 do souboru *Mariinského baletu* v Petrohradě a o rok později se stala jeho sólistkou.

V roce 1992 byla jako první tanečnice bez konkurzu, aniž by ji John Neumeier osobně viděl, přijata na pozici sólistky do souboru *Hamburského baletu Johna Neumeiera*, kde se v létě roku 1994 stala první sólistkou.⁶⁸ Téhož roku získala stříbrnou medaili na petrohradské baletní soutěži „*Maja '94*“ a v roce 1996 byla nominována na cenu „*Prix Benois de la Danse*“ za roli *Marguerite* v baletu *Dáma s kaméliemi* a za ztvárnění *Penelope* v baletu *Odysseus*.

Anna Urban (Polikarpova) během své kariéry hostovala v Torontu, Los Angeles, Washingtonu, New Yorku, Moskvě, Soluni, Tokiu, Paříži, Mnichově a v dalších známých městech.⁶⁹ Mnohé role a sólové výstupy vytvořil John Neumeier přímo pro ni, například *Penelope* v baletu *Odysseus*, *Ofélie* v baletu *Hamlet* (v novém nastudování), *Romolu Nijinskou* v baletu *Nijinsky*, *Irinu Nikolajewnu Arkadinu* v baletu *Racek* nebo *Mrs. Muskat* v baletu *Liliom*.⁷⁰ Její repertoár byl velmi široký a rozmanitý, což dokazují i další role, například *Marguerite* v *Dámě s kaméliemi*, *Solveig* v baletu *Peer Gynt*, *Popelka*, *Nevlastní sestra*, *Macecha* nebo *Princezna z jiné země* v baletu *Popelčin příběh* a především *Odetta* v baletu *Iluze podobná Labutímu jezeru*.⁷¹ Švédský choreograf Mats Ek (1945) pro Annu vytvořil choreografii *Meinungslose Weiden* a *Zlatou vílu* v baletu *Spící krasavice*. V roce

⁶⁷ BOPP, Annette. Schule machen - Nachrichten - DIE WELT. *Die Welt* [online]. Hamburg: WeltN24, 2014, (27) [cit. 2016-04-09]. DOI: <http://www.welt.de/print/wams/hamburg/article129835522/Schule-machen.html>. Dostupné z: <http://www.welt.de/print/wams/hamburg/article129835522/Schule-machen.html>

⁶⁸ The Hamburg Ballet - John Neumeier: History. *The Hamburg Ballet - John Neumeier* [online]. Hamburg: Hamburgische Staatsoper, ©1999-2015 [cit. 2016-04-09]. Dostupné z: <http://hamburgballett.de/e/bio/polikarpova.htm>

⁶⁹ Anna Polikarpova. In: DAUBER, Angela a Telse HAHMANN, HAMBURGISCHEM STAATSOPER (ed.). *Programmbuch der 26. Hamburger Ballett - Tage vom 2. Juli - 16. Juli 2000*. Hamburg: Hans Christians Druckerei, 2000, 56 - 57. ISBN 3-7672-1375-3.

⁷⁰ The Hamburg Ballet - John Neumeier: Ballet School: Staff. *The Hamburg Ballet - John Neumeier* [online]. Hamburg: Hamburgische Staatsoper, 2016 [cit. 2016-04-09]. Dostupné z: <http://hamburgballett.de/e/staff.htm#polikarpova>

⁷¹ BOPP, Annette. Schule machen - Nachrichten - DIE WELT. *Die Welt* [online]. Hamburg: WeltN24, 2014, (27) [cit. 2016-04-09]. DOI: <http://www.welt.de/print/wams/hamburg/article129835522/Schule-machen.html>. Dostupné z: <http://www.welt.de/print/wams/hamburg/article129835522/Schule-machen.html>

1998 získala cenu „*Dr.-Wilhelm-Oberdörffer-Prize*“, což je německé prestižní ocenění pro mladé umělce.

V souboru *Hamburského baletu Johna Neumeiera* tančila jako první sólistka až do roku 2014.⁷² Před tím, než skončila s jevištní kariérou, vystudovala v kanadském Torontu v *Kanadské státní baletní škole* taneční pedagogiku pod vedením Mavis Staines (1954). Od sezóny 2014/15 vyučuje klasický tanec a scénickou praxi klasického tance ve *Škole Hamburského baletu Johna Neumeiera*.⁷³

Anna Urban (Polikarpova) je od roku 2003 vdaná za Ivana Urbana (1975), též prvního sólistu *Hamburského baletu Johna Neumeiera*⁷⁴, se kterým má osmiletého syna Andrého.

⁷² The Hamburg Ballet - John Neumeier: History. *The Hamburg Ballet - John Neumeier* [online]. Hamburg: Hamburgische Staatsoper, ©1999-2015 [cit. 2016-04-09]. Dostupné z: <http://hamburgballett.de/e/bio/polikarpova.htm>

⁷³ The Hamburg Ballet - John Neumeier: Ballet School: Staff. *The Hamburg Ballet - John Neumeier* [online]. Hamburg: Hamburgische Staatsoper, 2016 [cit. 2016-04-09]. Dostupné z: <http://hamburgballett.de/e/staff.htm#polikarpova>

⁷⁴ PAWLICK, Catherine. Ballet-Dance Magazine - Interview with Ivan Urban and Anna Polikarpova of Hamburg Ballet. *Criticaldance forum and ballet-dance magazine* [online]. Washington, D. C.: CriticalDance, 2003 [cit. 2016-04-10]. DOI: <http://www.ballet-dance.com/200403/articles/iurban-apolikarpova20040228.html>. Dostupné z: <http://www.ballet-dance.com/200403/articles/iurban-apolikarpova20040228.html>

8. Závěr

Tvorba této bakalářské práce mi umožnila prozkoumat jednu z předních světových baletních škol. Snažila jsem se podrobně zpracovat všechna témata týkající se školy a jejích osobností, která jsou, dle mého názoru, nezbytná k poznání této instituce. Jsem vděčná osobám, které jsou nebo byli se školou spjaty, za poskytnutí rozhovorů, jelikož mně osobně se *Školou Hamburského baletu Johna Neumeiera* prozatím nepodařilo osobně navštívit. Původně má práce měla obsahovat ještě srovnání studia zde v Praze na *Taneční konzervatoři hlavního města Prahy*, ze které mám vlastní zkušenosti, jelikož jsem na této škole sama studovala, se studiem ve *Škole Hamburského baletu Johna Neumeiera*. Toto srovnání jsem bohužel z výše uvedeného důvodu nemohla provést.

Naopak jsem ale díky práci objevila skvělé a zkušené pedagogy, bývalé tanečnice a tanečníky, kteří mají bohaté zkušenosti ze světových souborů, které bych si také přála poznat i osobně. Vlastní zkušenost mám jen s Annou Urban (Polikarpovou), která mě učila v roce 2011 na baletních *Masterclasses* v Praze.

Sám John Neumeier je velkou, celosvětově proslulou a uznávanou osobností, a myslím si, že založení vlastní školy při souboru byl skvělý nápad. O to větší má můj obdiv, jelikož vybudovat a posléze vést instituci takových hodnot a kvalit, která má výborné pedagogy a díky nim i mezinárodní prestiž, není vůbec jednoduché. A to vše ještě po boku neméně uznávaného baletního souboru.

Škola Hamburského baletu Johna Neumeiera má za 38 let svého působení vynikající výsledky. Doufám, že v duchu, ve kterém existuje dnes, bude i nadále pokračovat a má práce přispěje k tomu, aby se i další generace mohly dozvědět co nejvíce o této taneční škole, která si jistě tuto pozornost zaslouží.

9. Bibliografie

Literatura

ALBRECHT, Christoph, August EVERDING a John PERCIVAL. *Zehn Jahre John Neumeier und das Hamburger Ballett 1973 bis 1983*. Hamburg: Hans Christians, 1983. ISBN 3-7672-0809-1.

BECHER, Christoph, Barbara NEUMANN a Rupert DUSSMANN. *Hamburgische Staatsoper*. Hamburg: Offizin Paul Hartung.

COHEN, Selma Jeanne (ed.). *International Encyclopedia of Dance*. New York: Oxford University Press, 2004. ISBN 0-19-517588-3 (vol. 4).

ČESKÁ TELEVIZE a Sam GOLDSCHIEDER, BROŽ, Martin (ed.). *50. International Television Festival Golden Prague: Catalogue*. Česká televize, 2013.

DAUBER, Angela a Esther DREESEN. *Programmbuch der 24. Hamburger Ballett - Tage vom 14. - 28. Juni 1998*. Hamburg: Hans Christians Druckerei, 1998. ISBN 3-7672-1317-6.

DAUBER, Angela a Telse HAHMANN. *Programmbuch der 26. Hamburger Ballett - Tage vom 2. Juli - 16. Juli 2000*. Hamburg: Hans Christians Druckerei, 2000. ISBN 3-7672-1375-3.

DRAEGER, dr. Volkmar. *Das Hamburger Ballett John Neumeier: XXXI. Berliner Festtage des Theaters und der Musik*. Berlin: Druckkombinat Berlin, 1987.

HAMBURGISCHE STAATSOPER (ed.). *The Hamburg Ballet John Neumeier*. Hamburg: Günter Frark, 1985.

NEUMEIER, John, Telse HAHMANN a Victor HUGHES. *Nijinsky: Ballet by John Neumeier*. Hamburg: Hartung Druck + Medien, 2004.

SKÁLA, Gustav a Jiří POKORNÝ. *Tančící světoobčan. Evropané 1 (z cyklu České televize): vydáno jako příloha časopisu Svět a divadlo*. Praha: Divadelní ústav, 2002, **2002**(13), 53 - 63. ISSN 0862-7258.

WILLASCHEK, Wolfgang. *Zwanzig Jahre John Neumeier und Das Hamburg-Ballett 1973 - 1993: Aspekte, Themen, Variationen; das zweite Jahrzehnt*. Hamburg: Hans Christians Verlag, 1993. ISBN 3-7672-1175-0.

Internetové zdroje

Ballettschule des Hamburg Ballett (School of The HAMBURG BALLET) - Assemblée Internationale 2013. *Home - Assemblée Internationale 2013* [online]. Canada, 2013 [cit. 2016-03-28]. Dostupné z: <http://www.nbs-enb.ca/ai13/Schools/The-School-of-The-Hamburg-Ballet.aspx>

BOPP, Annette. Marianne Kruise gibt die Leitung der Schule des Hamburg Ballett zum Sommer 2013 ab. *Tanznetz.de - das tanzmagazin im internet* [online]. Hamburg: tanznetz.de, 2013 [cit. 2016-04-17]. Dostupné z: <http://www.tanznetz.de/blog/24473/ehrlich-sein-mit-sich-selbst>

BOPP, Annette. Schule machen - Nachrichten - DIE WELT. *Die Welt* [online]. Hamburg: WeltN24, 2014, (27) [cit. 2016-04-09]. Dostupné z: <http://www.welt.de/print/wams/hamburg/article129835522/Schule-machen.html>

ČESKÁ TELEVIZE (ed.). Pocta.. John Neumeier. *Pocta.. John Neumeier — Program — 2013 — Zlatá Praha - Mezinárodní televizní festival — Česká televize — Česká televize* [online]. Česká televize, 2013 [cit. 2016-03-19]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/specialy/zlatapraha/cs/2013/program/275-pocta-john-neumeier>

Jury. *USA International Ballet Competition* [online]. 2013 [cit. 2016-04-03]. Dostupné z: <https://www.usaibc.com/2014-competition/dignitaries/jury/>

Marianne Kruise - Ein Leben wie ein Ballett-Märchen | shz.de. *Shz.de | Nachrichten aus Schleswig-Holstein und der Welt* [online]. Hamburg: Schleswig-Holsteinischer Zeitungsverlag, 2009 [cit. 2016-04-17]. Dostupné z: <http://www.shz.de/regionales/hamburg/meldungen/marianne-kruise-ein-leben-wie-ein-ballett-maerchen-id739971.html>

National Youth Ballet | Bundesjugendballett [online]. Hamburg: Hamburgische Staatsoper, ©2011-2014 [cit. 2016-04-11]. Dostupné z: <http://www.bundesjugendballett.de/e/index.html>

National Youth Ballet | Bundesjugendballett. *National Youth Ballet | Bundesjugendballett* [online]. Hamburg: Hamburgische Staatsoper, ©2011-2014 [cit. 2016-04-11]. Dostupné z: http://www.bundesjugendballett.de/e/_bio/denham2.html

National Youth Ballet | Bundesjugendballett. *National Youth Ballet | Bundesjugendballett* [online]. Hamburg: Hamburgische Staatsoper, ©2011-2014 [cit. 2016-04-03]. Dostupné z: http://www.bundesjugendballett.de/e/_bio/__haigen.html

NELLISSEN, Monika. Uschi Ziegler - Die Mutter der Compagnie hört auf. *Hamburger Abendblatt* [online]. Hamburg: Zeitungsgruppe Hamburg, 2013 [cit. 2016-03-28]. Dostupné z: <http://www.abendblatt.de/kultur-live/article117564405/Uschi-Ziegler-Die-Mutter-der-Compagnie-hoert-auf.html>

PAWLICK, Catherine. Ballet-Dance Magazine - Interview with Ivan Urban and Anna Polikarpova of Hamburg Ballet. *Criticaldance forum and ballet-dance magazine* [online]. Washington, D. C.: CriticalDance, 2003 [cit. 2016-04-10]. Dostupné z: <http://www.ballet-dance.com/200403/articles/iurban-apolikarpova20040228.html>

Presenting our 2014 jury: Gigi Hyatt. *Home - Prix de Lausanne* [online]. Lausanne, 2014 [cit. 2016-04-03]. Dostupné z: <http://www.prixdelausanne.org/presenting-our-2014-jury-gigi-hyatt/>

ROSS, Janice. Irina Jacobson. *Jewish Women: A Comprehensive Historical Encyclopedia* [online]. Brookline: Jewish Women's Archive, 2009 [cit. 2016-04-03]. Dostupné z: <http://jwa.org/encyclopedia/article/jacobson-irina>

The Hamburg Ballet - John Neumeier [online]. Hamburg: Hamburgische Staatsoper, 2016 [cit. 2016-04-20]. Dostupné z: <http://hamburgballett.de/e/index.htm>

The Hamburg Ballet - John Neumeier: Ballet School. *The Hamburg Ballet - John Neumeier* [online]. Hamburg: Hamburgische Staatsoper, 2016 [cit. 2016-03-19]. Dostupné z: <http://hamburgballett.de/e/schule.htm>

The Hamburg Ballet - John Neumeier: Boarding School. *The Hamburg Ballet - John Neumeier* [online]. Hamburg: Hamburgische Staatsoper, 2016 [cit. 2016-04-16]. Dostupné z: <http://hamburgballett.de/e/internat.htm>

The Hamburg Ballet - John Neumeier: History: Ensemble. *The Hamburg Ballet - John Neumeier* [online]. Hamburg: Hamburgische Staatsoper, 2016 [cit. 2016-04-17]. Dostupné z: http://www.hamburgballett.de/e/ensemble_73.htm

The Hamburg Ballet - John Neumeier: John Neumeier. *The Hamburg Ballet - John Neumeier* [online]. Hamburg: Hamburgische Staatsoper, ©1999-2015 [cit. 2016-03-19]. Dostupné z: <http://hamburgballett.de/e/neumeier.htm>

The Hamburg Ballet - John Neumeier: Season. *The Hamburg Ballet - John Neumeier* [online]. Hamburg: Hamburgische Staatsoper, 2016 [cit. 2016-03-25]. Dostupné z: <http://www.hamburgballett.de/e/spielplan.htm>

THE HAMBURG BALLET. John Neumeier (Choreography). *Schedule & tickets for all theatres in Moscow, Russia for 01 May 2016 - 31 May 2016 - BolshoiMoscow.com* [online]. © Ballet and Opera, 1995-2015 [cit. 2016-03-25]. Dostupné z: http://www.bolshoimoscow.com/?play_person_cod=john_noymayer_cho

The School of The Hamburg Ballet - John Neumeier - YouTube [online]. Hamburg: Hamburg Ballett - John Neumeier, 2013 [cit. 2016-04-15]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=JdizJS70XJM>

Akademické práce

POLLERTO VÁ, Adéla. *Balety P. I. Čajkovského v Neumeierově podání*. Praha, 2009. Bakalářská práce. Akademie múzických umění v Praze. Hudební a taneční fakulta. Katedra tance. Vedoucí práce prof. Mgr. Helena Kazárová, Ph.D.

Lidské zdroje

Rozhovor s Viktorem Koukalem, vedla Barbora Kaplanová dne 10. 4. 2016 v Praze

Rozhovor s Christianem Schönem přes komunikační síť Skype, vedený Barborou Kaplanovou dne 2. 4. 2016

Dotazník pro Jiřího Jelínka přes sociální síť Facebook, vypracovaný Barborou Kaplanovou v období 17. 3. – 20. 4. 2016

10. Přílohy

10.1. Škola Hamburského baletu Johna Neumeiera pohledem Jiřího Jelínka

Dotazník pro Jiřího Jelínka (1977), který absolvoval roční stáž ve *Škole Hamburského baletu Johna Neumeiera* v letech 1996–1997, vypracovaný Barborou Kaplanovou přes sociální síť Facebook v období 17. 3. – 20. 4. 2016

1) Jak jste se do Školy Hamburského baletu Johna Neumeiera dostal?

Původně jsem dělal konkurz do *Hamburského baletu*, kam jsem se nedostal, ale John Neumeier mi nabídnul roční stáž v posledním ročníku *Hamburské školy*. Pomohla mi s tím tenkrát i moje třídní profesorka, nyní už dlouholetá kamarádka a fanyнка, Helena Kazárová.

2) Kdo byli Vaši pedagogové?

Všechny si jménem už nepamatuji, ale můžu Vám říct ty hlavní, kvůli kterým jsem tam šel, a pak ty, se kterými jsem měl problémy (smích). Jelikož jsem si byl vědom, že mám ještě co dohánět, byl jsem z Johnovy nabídky nadšen a hlavně proto, že na klasický tanec a variace byl v *Hamburské baletní škole* nezapomenutelný Anatoli Nisnevič (to bylo něco!), a na partnerinu nás měl Kevin Haigen. Moje největší koncentrace a energie šla do těchto hodin. Další už zmiňovat nemusím (smích).

3) Jaké jste měli předměty? (Především ty odborné?)

Tak jak už jsem zmínil, měli jsme samozřejmě klasický trénink každý den (2 hodiny), dvakrát týdně variace a pas de deux, taky 2 hodiny, moderní tanec a kompozice, kde jsme často improvizovali, to taky bylo něco (smích), charakterní tance, to byla taky slušná vojna (smích), ale měli jsme i ráno občas anatomii... v němčině, opravdu jsem hodně věděl a moc si z těch hodin pamatuju (smích). Ale nemůžu zapomenou zmínit zpěv... Ten mě vždycky bavil a byl super! Ten jsme měli jednou nebo dvakrát týdně před klasikou ráno a na rozdíl od anatomie, na ten jsem nikdy nezaspal (smích).

4) Pracoval (učil vás) sám John Neumeier? Jak vzpomínáte na spolupráci?

John s námi pracoval dost často, jelikož poslední ročník ve škole, myslím, že se mu říkalo Theatre class, byl dost často používán, hlavně do celovečerních baletů *Hamburského baletu*, takže jsme dost často byli na zkouškách a v představeních. Normálně nás ale John neučil. Pak už jsem ho jen potkával na „koberečku“, kam jsem byl párkrát pozván (smích)... za dohadování se s pár nejmenovanými, občasné zaspávání, právě ty anatomie a neschopnost zapamatovat si jakou barvu a střih má školní uniforma (smích)... Jednou mě John i zatrhnul vystupování v představení, že se na mě, na bad boye, nechce koukat (smích). Krásný je na tom ale to, že o nějakých 14 let poté, si mě pozval několikrát jako hosta tancovat do Hamburku a pracoval jsem s ním jako profesionál na pěti baletech.

5) Jaké má škola podle Vás největší klady?

Třeba to, že jsou pod jednou střechou s *Hamburským baletem* a díky tomu mají studenti možnost pracovat dost brzo jak s Johnem, tak s profesionálníma tanečnicama ve skvělých představeních, a dost brzo mají představu, zkušenost a vědí, do čeho jdou, nebo nejdou... A že měla, nebo má, několik výborných pedagogů, ale to má každá škola.

PS: Že je ve škole taky internát, což je na západě dost běžná věc a samozřejmě fakt, že je udělováno každý rok několik stipendií a tím umožněno studentům z celého světa absolvovat roční nebo dvouletou stáž v *Hamburském baletním centru*.

6) Jsou nějaké zápory školy, na které jste během studií narazil? (Něco, co byste zlepšil?)

Zápory? No já tam narazil na pár záporných profesorek spíš (smích). Zápory? Přišlo mi, že se tam bere všechno pořád moc na vážno (smích), ale na druhou stranu, já zase hodně věcí na vážno neberu... Tak nevím teď, čím je to problém (smích).

7) V čem vidíte největší přínos studií na této škole?

No pro mě každopádně největší přínos byl, což jsem zmiňoval a musel zmiňovat už v x rozhovorech, Anatoli Nisnevič. Práce s tímhle old skul-srb a kladivo-

pedagogem (smích), byla opravdu něco nezapomenutelného. 2 hodiny trénink každý den, 30 minut tyč, 30 minut volnost a hodinu skoky!!?... kdo ví? Nemusí se víc dodávat (smích)... Touhle skoro roční stáží se mi povedlo hodně dohnat v klasice, co jsem do nějakých 16 let proflinkal (smích).

8) Jak na studia vzpomínáte?

Vzpomínám na ně dobře a jako na dobrou zkušenost. Všechno je v životě dobrá zkušenost přece. Ale ještě víc vzpomínám na spolupráci s Johnem x let poté, jak ve Stuttgartu nebo v Hamburku, tak i Kanadě. Cítím, že mě uznává jako umělce.

9) Můžete nějak porovnat studium na Taneční konzervatoři v Praze a ve Škole Hamburského baletu Johna Neumeiera? (Klady, záporny, v čem se liší...)

V čem se liší tyhle dvě školy? Něco už jsem tu zmiňoval. Internát, stipendia (o tom ale nic nevím, třeba to u nás taky je), větší výběr zahraničních studentů, tudíž lepší potencial pro pozdější angažmá v *Hamburském baletu*. Jinak já myslím, že já si na studium u nás nemůžu vůbec stěžovat, v Hamburku bych, myslím, nevydržel ani rok, kdybych tam předváděl to, co jsem předváděl 8 let na taneční konzervatoři (smích)... Můžu akorát znovu poděkovat všem, co ve mě věřili a v můj talent a tradičně každoročně stáli za tím, abych nebyl vyloučen za své chování (smích).

DÍKY za rozhovor, Jirka

10.2. Jmenný seznam osob uvedených v práci

Albrecht Christoph (1944) – německý muzikolog, dramaturg a ředitel *Hamburské státní opery*, podnikový ředitel *Hamburského baletu*

Amuchástegui Emanuel (1991) – argentinský tanečník, vítěz ceny *Prix de Lausanne* v roce 2010, člen *Hamburského baletu Johna Neumeiera* od roku 2010

Andersen Hans Christian (1805–1875) – dánský spisovatel

Arhipova Capitalina – soukromá učitelka tance Iriny Jacobson

Arndt Stefanie – vítězka ceny *Prix de Lausanne*, v souboru *Hamburského baletu Johna Neumeiera* angažována v letech 1984–1994

Bach Johann Sebastian (1685–1750) – německý hudební skladatel a virtuóz hry na klávesové nástroje

Balanchine George (1904–1983) – tanečník, proslulý choreograf, pedagog, zakladatel souboru *New York City Ballet*

Béjart Maurice (1927–2007) – francouzský tanečník a světově známý choreograf, v roce 1960 založil soubor *Balet XX. století*, později přejmenován na *Béjart Ballet Lausanne*, založil také baletní školy *Mudra* a *Rudra*

Bernstein Leonard (1918–1990) – americký hudební skladatel, dirigent, pianista, učitel hudby

Bosl Heinz (1946–1975) – německý tanečník, taneční partner Konstanze Vernon, která na jeho počest v roce 1978 založila nadaci *Heinz-Bosl-Stiftung*, pomáhající mladým tanečnickům

Bournonville August (1805–1879) – dánský tanečník, baletní mistr a světově proslulý choreograf

Bruhn Erik (1928–1986) – dánský tanečník, choreograf, umělecký vedoucí, herec

Bubeníček Jiří (1974) – český tanečník, vítěz ceny *Prix de Lausanne* v roce 1992, v souboru *Hamburského baletu Johna Neumeiera* působil v letech 1993–2006, od roku 1995 jako sólista souboru a od roku 1997 jako první sólista

souboru, v letech 2006–2015 byl prvním sólistou *SemperOper Ballett* v Drážďanech

Bubeníček Otto (1974) – český tanečník, vítěz ceny *Prix de Lausanne* v roce 1992, v souboru *Hamburského baletu Johna Neumeiera* působil v letech 1993–2015, od roku 1995 jako sólista souboru a od roku 1997 jako první sólista souboru

Clayman Alexander – baletní kritik

Cojocar Alina (1981) – rumunská primabalerína, v roce 1999 nastoupila do *Královského baletu* v Londýně, kde byla v roce 2000 jmenována sólistkou, od roku 2013 je primabalerína *Anglického národního baletu*, pravidelně hostuje v souboru *Hamburského baletu Johna Neumeiera* a v *American Ballet Theatre*

Cranko John (1927–1973) – jihoafrický tanečník a choreograf, bývalý umělecký vedoucí souboru *Stuttgartského baletu*

Delmain Indrani – tanečnice, pedagožka, koordinátorka *Školy Hamburského baletu Johna Neumeiera* od roku 2013

Denham Stacey – tanečnice, externí pedagožka moderního tance *Školy Hamburského baletu Johna Neumeiera*

Drower Ann – britská tanečnice, členka *Hamburského baletu Johna Neumeiera* v letech 1976–1982, od roku 1982 je pedagožka *Školy Hamburského baletu Johna Neumeiera*

Duato Nacho (1957) – španělský tanečník a choreograf, v letech 1990–2010 působil jako umělecký vedoucí a choreograf španělského souboru *Compañía Nacional de Danza*, v letech 2011–2014 jako umělecký vedoucí a choreograf *Mikhailovsky Theatre* v Petrohradě a od roku 2014 zastává funkci uměleckého vedoucího souboru *Státního baletu v Berlíně*

Duse Eleonora (1858–1924) – slavná italská herečka

Eifman Boris (1946) – ruský tanečník, choreograf, v roce 1977 založil soubor *Leningrad New Ballet* (dnes *St. Petersburg Eifman Ballet*)

Ek Mats (1945) – slavný švédský choreograf, tanečník a režisér, v letech 1985–1993 byl umělecký vedoucí souboru *Cullberg Ballet*

Erfurth Ulrich (1910–1986) – německý divadelní režisér, divadelní správce, filmový režisér

Evans Christopher (1994) – americký tanečník, vítěz ceny *Prix de Lausanne* v roce 2010, v *Hamburském baletu Johna Neumeiera* angažován od roku 2012, v roce 2015 jmenován sólistou souboru

Everding August (1928–1999) – německý režisér, manažer, intendant

Feuer Dona – natočila dokument o Kevinu Haigenovi

Gluck Christoph Willibald (1714–1787) – německý hudební skladatel, tvůrce oper

Gsovsky Tatiana (1901–1993) – ruská tanečnice a choreografka, baletní mistryně *Berlínské a Frankfurtské státní opery*, první učitelka tance Gigi Hyatt

Haigen Kevin (1954) – tanečník, choreograf, baletní mistr, pedagog, tanečník *Hamburského baletu Johna Neumeiera* v letech 1976–1983, od roku 1991 pedagog *Školy Hamburského baletu Johna Neumeiera* a baletní mistr souboru, hlavní baletní mistr *Hamburského baletu Johna Neumeiera* od roku 2006, umělecký a pedagogický vedoucí *National Youth Ballet (Mladého národního baletu)* od roku 2011

Händel Georg Friedrich (1685–1759) – německý hudební skladatel

Haydée Marcia (1937) – brazilská tanečnice, choreografka, umělecká vedoucí, bývalá primabalerína *Stuttgartského baletu*

Horton Lester (1906–1953) – americký tanečník, choreograf a pedagog, na základě svých zkušeností založil vlastní techniku

Hyatt Gigi – tanečnice, pedagožka, v letech 1982–1997 primabalerína *Hamburského baletu Johna Neumeiera*, od roku 2013 hlavní pedagog a zástupce ředitele *Školy Hamburského baletu Johna Neumeiera*

Chirac Jacques (1932) – francouzský politik, v letech 1995–2007 působil ve funkci prezidenta Francouzské republiky

Inamori Kazuo (1932) – japonský filantrop, podnikatel, zakladatel *Kyocera Corporation*, *KDDI Corporation* a *Inamori Foundation (Nadace Inamori)*

Jacobson (Pevzner) Irina (1924) – tanečnice, pedagožka, baletní mistryně, manželka Leonida Jacobsona, hostující baletní mistryně *Hamburského baletu Johna Neumeiera*, pedagogický poradce *Školy Hamburského baletu Johna Neumeiera*

Jacobson Leonid (1904–1975) – známý sovětský choreograf, manžel Iriny Jacobsonové

Jelínek Jiří (1977) – český tanečník, v letech 1996–1997 absolvoval rok studia ve *Škole Hamburského baletu Johna Neumeiera*, působil jako sólista v souboru *Národního divadla* v Praze, *Stuttgartského baletu*, *Národního baletu Kanady*, *West Australian Ballet* a *Eifman Ballet*

Körber Kurt Adolf (1909–1992) – německý podnikatel v oboru strojírenství, mecenáš

Koukal Viktor (1977) – absolvent *Školy Hamburského baletu Johna Neumeiera*, v letech 1996–1999 působil v souboru *Hamburského baletu Johna Neumeiera*

Kruise Marianne – (1942) – dánská tanečnice, sólistka *Stuttgartského*, *Frankfurtského* a *Hamburského baletu Johna Neumeiera*, od roku 1985 pedagožka *Školy Hamburského baletu Johna Neumeiera*, v letech 1993–2013 vedoucí pedagožka a zástupkyně ředitele *Školy Hamburského baletu Johna Neumeiera*

Kurgapkina Ninel (1929–2009) – ruská tanečnice a pedagožka, více než padesát let spjatá se souborem *Mariinského baletu*, profesorka v *Baletní akademii Agrippiny Vaganovové*, pod jejím vedením studovala Anna Urban (Polikarpova)

Kylián Jiří (1947) – český tanečník a světově proslulý choreograf, v letech 1969–1975 byl angažován ve *Stuttgartském baletu* a v letech 1975–1999 působil jako umělecký ředitel a choreograf *Nederlands Dans Theater* v Haagu

Liebermann Rolf (1910–1999) – švýcarský skladatel a hudební administrátor, umělecký ředitel *Hamburské státní opery* v letech 1959–1973 a 1985–1988, ředitel *Pařížské opery* v letech 1973–1980

Liška Ivan (1950) – český tanečník a choreograf, ředitel *Bavorského státního baletu v Mnichově*, tanečník *Hamburského baletu Johna Neumeiera* v letech 1977–1997

Mahler Gustav (1860–1911) – hudební skladatel, dirigent

Manferdini Gabriel – tanečník *Hamburského baletu Johna Neumeiera* v letech 1983–1989

Mares Rolf (1930–2002) – Intendant, výkonný a provozní ředitel *Státní opery a Státního divadla v Hamburku*, hamburský politik a člen parlamentu

Martínez Aleix (1992) – španělský tanečník, vítěz ceny *Prix de Lausanne* v roce 2008, od roku 2010 je angažován v souboru *Hamburského baletu Johna Neumeiera* a od roku 2014 je jeho sólistou

Matys Michal – český tanečník, v roce 1994 získal stipendium na *Prix de Lausanne*, v roce 1995 se stal členem souboru *Baletu v Deutsche Oper am Rhein*, kde působil jako sólista až do roku 2011

Mazon Emilie (1995) – dcera Janusze Mazoně a Gigi Hyatt, studovala ve *Škole Hamburského baletu Johna Neumeiera*, od roku 2013 je členkou souboru *Hamburského baletu Johna Neumeiera*

Mazon Janusz – tanečník, pedagog, chiropraktik, pedagog *Školy Hamburského baletu Johna Neumeiera* od roku 2013

Midinet Max (+ 23. 8. 2000) – tanečník *Hamburského baletu Johna Neumeiera* v letech 1973–1987

Mozart Wolfgang Amadeus (1756–1791) – rakouský hudební skladatel a klavírní virtuóz

Neumeier John (1942) – tanečník, choreograf, zakladatel a ředitel *Hamburského baletu Johna Neumeiera*, *Školy Hamburského baletu Johna Neumeiera* a *National Youth Ballet (Mladého národního baletu)*

Nisnevič Anatoli – významný ruský tanečník, bývalý pedagog *Školy Hamburského baletu Johna Neumeiera* a *Baletní akademie Agrippiny Vaganovové*

Nižinský Václav (1890–1950) – ruský tanečník a choreograf polského původu, významný člen (sólista i choreograf) souboru *Ruské balety Sergeje Ďagileva*

Peng Zhaoqian – vítězka ceny *Prix de Lausanne* z roku 2009, členka *Hamburského baletu Johna Neumeiera* v letech 2010–2015

Plisecka Maja (1925–2015) – ruská tanečnice, choreografka, pedagožka, primabalerína *Velkého divadla v Moskvě* v letech 1960–1989

Shakespeare William (1564–1616) – významný anglický dramatik a básník, věnoval se i herectví

Schnabel Hermann (1921–2010) – německý podnikatel a filatelista, generální konzul *Nadace pro podporu Hamburské státní opery*

Schnittke Alfred (1934–1998) – rusko-německý židovský skladatel

Schön Christian – tanečník, pedagog *Školy Hamburského baletu Johna Neumeiera*

Schuchardt Helga (1932) – liberální politička, hamburská senátorka pro kulturu, dolnosaská Ministryně pro vědu a kulturu

Schumacher Fritz (1869–1947) – německý architekt

Staines Mavis (1954) – bývalá první sólistka souboru *Kanadského národního baletu* a souboru *Dutch National Ballet*, od roku 1989 působí jako umělecká ředitelka *Kanadské státní baletní školy*

Stegli Yohan (1980) – francouzský tanečník, v *Hamburském baletu Johna Neumeiera* angažován od roku 1999, v roce 2004 byl jmenován sólistou souboru a od roku 2011 zároveň působí jako zástupce uměleckého vedoucího a baletní mistr *National Youth Ballet (Mladého národního baletu)*

Sugai Madoka (1994) – japonská tanečnice, vítězka ceny *Prix de Lausanne* v roce 2012, téhož roku angažována v *National Youth Ballet (Mladém národním baletu)*, od roku 2014 členka *Hamburského baletu Johna Neumeiera*

Tomasson Helgi (1942) – islandský tanečník, choreograf, působil v souboru *New York City Ballet* na pozici prvního sólisty, od roku 1985 umělecký vedoucí a hlavní choreograf souboru *Baletu San Francisca*, ředitel *Školy Baletu San Francisca*

Trusch Alexandr (1989) – tanečník ukrajinského původu, člen *Hamburského baletu Johna Neumeiera* od roku 2007, od roku 2010 sólista souboru a v roce 2014 jmenován prvním sólistou souboru

Tselikov Konstantin (1985) – absolvent *Taneční konzervatoře hlavního města Prahy* a *Školy Hamburského baletu Johna Neumeiera*, od roku 2004 člen *Hamburského baletu Johna Neumeiera*, od roku 2011 sólista souboru

Urban (Polikarpova) Anna (1970) – ruská tanečnice a pedagožka, v letech 1988–1992 sólistka *Mariinského baletu*, od roku 1992 do roku 2014 byla primabalerínou *Hamburského baletu Johna Neumeiera*, od roku 2014 působí jako pedagog ve *Škole Hamburského baletu Johna Neumeiera*

Urban Ivan (1975) – běloruský tanečník, v souboru *Hamburského baletu Johna Neumeiera* angažován od roku 1994, na sólové pozici od roku 1997 a v roce 1998 jmenován prvním sólistou, od roku 2003 manžel Anny Urban (Polikarpove)

Vaganova Agrippina (1879–1951) – tanečnice, pedagožka, zakladatelka ruské metodiky klasického tance

Verdi Giuseppe (1813–1901) – italský hudební skladatel, tvůrce slavných oper

Vernon Konstanze (1939–2013) – tanečnice, choreografka, v letech 1963–1980 primabalerína *Bavorské státní opery*, s Heinzem Boslem tvořili slavný mnichovský taneční pár, v roce 1978 založila na Boslovu počest nadaci *Heinz-Bosl-Stiftung*, druhá učitelka baletu Gigi Hyatt

Višněva Diana (1976) – ruská primabalerína souboru *Mariinského baletu* a *American Ballet Theatre*

Wierzbicki Roy (+ 27. 2. 1991) – tanečník *Hamburského baletu Johna Neumeiera* v letech 1974–1991, baletní mistr souboru v letech 1984–1991

Zaripov Radik (1960) – ruský tanečník, od roku 1990 působí v souboru *Hamburského baletu Johna Neumeiera*, v roce 1991 byl jmenován sólistou, v letech 1998–2003 byl pedagogem *Školy Hamburského baletu Johna Neumeiera*, od roku 2003 působí ve funkci baletního mistra souboru

Zaripova Viktorie – tanečnice, pedagožka, externí pedagožka lidového tance cizího a španělských tanců ve *Škole Hamburského baletu Johna Neumeiera*

Ziegler Ursula (Uschi) – organizační vedoucí (koordinátorka) *Školy Hamburského baletu Johna Neumeiera* v letech 1978–2013

10.3. Fotografická příloha

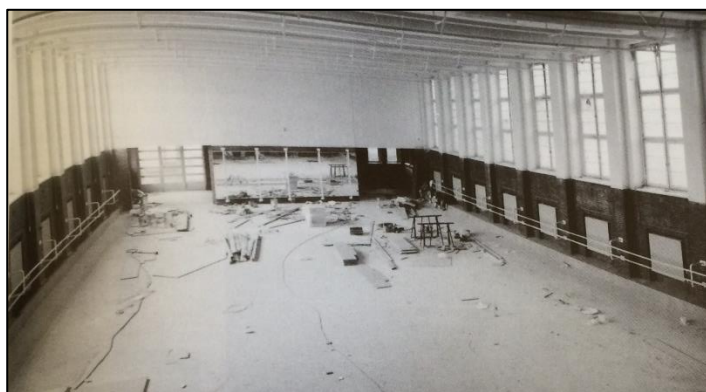
John Neumeier, zdroj: <http://ais.badische-zeitung.de/piece/04/9a/c3/bf/77251519.jpg>

Stavba sálu Cranko, zdroj: WILLASCHEK, Wolfgang. *Zwanzig Jahre John Neumeier und Das Hamburg-Ballett 1973 - 1993: Aspekte, Themen, Variationen; das zweite Jahrzehnt.*

Marianne Kruise při výuce v sále Cranko, zdroj: WILLASCHEK, Wolfgang. Zwanzig Jahre John Neumeier und Das Hamburg-Ballett 1973 - 1993: Aspekte, Themen, Variationen; das zweite Jahrzehnt.

Stavba sálu Petipa, zdroj: WILLASCHEK, Wolfgang. Zwanzig Jahre John Neumeier und Das Hamburg-Ballett 1973 - 1993: Aspekte, Themen, Variationen; das zweite Jahrzehnt.

Zkouška na Zahajovací ceremoniál v sále Petipa, zdroj: WILLASCHEK, Wolfgang. Zwanzig Jahre John Neumeier und Das Hamburg-Ballett 1973 - 1993: Aspekte, Themen, Variationen; das zweite Jahrzehnt.

Budova Baletního centra Hamburk – John Neumeier, zdroj: <http://www.hamburgballett-blog.de/.a/6a0105351d0a15970c01538e40b029970b-pi>

Společenská místnost internátu, zdroj: <http://hamburgballett.de/e/internat.htm>

Ložnice v internátu, zdroj: <http://hamburgballett.de/e/internat.htm>

Marianne Kruuse, zdroj: <http://www.tanznetz.de/blog/24473/ehrlich-sein-mit-sich-selbst>

M. Kruuse jako Julie a J. Neumeier při zkoušce baletu „Romeo a Julie“, zdroj:
<http://www.tanznetz.de/blog/24473/ehrlich-sein-mit-sich-selbst>

Gigi Hyatt, zdroj:
https://31.media.tumblr.com/853d993bf5a240e9393b1367ca754679/tumblr_inline_myeu1pjsW91revty4.jpg

Gigi Hyatt jako Solveig a Ivan Liška jako Peer Gynt v baletu „Peer Gynt“ – fotografie ze zkoušky, zdroj: <http://operaplus.cz/wp-content/uploads/2013/06/Ivan-Liska-Peer-Gynt-Gigi-Hyatt-Solveig.jpg>

Irina Jacobson, zdroj: http://jwa.org/sites/jwa.org/files/styles/scale_width_300px/public/mediaobjects/Jacobson-Irina_small.jpg?itok=hsjyM_jF

Kevin Haigen, zdroj: <http://www.hamburgballett-blog.de/.a/6a0105351d0a15970c0134889fdbcf970c-320wi>

*K. Haigen a I. Liška v choreografii J. Neumeiera „Opus 100 – pro Maurice“, zdroj:
http://ballett-journal.de/wp-content/uploads/2014/11/5-Opus-100-Ivan-Liska-Kevin-Haigen_Foto-Charles-Tandy-4.jpg*

*Anna Urban (Polikarpova), zdroj:
http://www.hamburgballett.de/images/_news/polikarpova_2.jpg*

*A. Urban (Polikarpova) a O. Bubeníček v baletu J. Neumeiera „Nijinsky“, zdroj:
http://www.germany.info/contentblob/3657620/Galeriebild_gross/2666672/02_Nijinsky_01.jpg*

Christian Schön, zdroj: http://www.progettodanza.org/wp-content/uploads/2016/01/Schon_2-2.jpg

Jiří Jelínek, zdroj: <http://www.jiri-jelinek.com/final/gallery-training/index.html>

Jiří Jelínek jako Oněgin v baletu J. Cranka „Oněgin“, zdroj: <http://www.jiri-jelinek.com/final/gallery2/index.html>